

relevant

geloof / kerk / mens / maatschappij
bisdom Antwerpen/Juli-augustus 2015

*Grenzen
van de tijd*

© Dienst Erfgoed – Team Monumentenwacht provincie Antwerpen

DE KUNST VAN HET
BEGINNEN EN HET STOPPEN

FAMILY TIME

KLOKKENSPEL

ZONDAGSRUST

Relevant - Nummer 04
TWEEMAANDELIJKS
Juli-augustus 2015

Afgiftekantoor 2099
Antwerpen X – P 914402
www.relevant-bisdomantwerpen.be

De Kerk is een bouwwerk in een dubbele betekenis, zei onze bisschop op 16 mei, het kerkwijdingsfeest van de Onze-Lieve-Vrouwekathedraal, de moederkerk van ons bisdom. "Het is een gebouw, waarin elke steen belangrijk en onvervangbaar is. Anders stort het bouwwerk in. Maar het is ook een bouwwerk als gemeenschap. Ieder van ons op zijn plek is een levende steen van deze Kerk, met zijn unieke taak." Meteen gaf de bisschop kanunnik Bart Paepen, in deze viering officieel aangesteld tot pastoor van de kathedraal, een dubbele opdracht mee: "Zorg voor dit prachtige gebouw. Maak er een plek van verdieping van. Een plek waar velen welkom zijn en zich welkom weten om te kijken en te luisteren. Maar het zal maar een levende tempel zijn als Gods Geest erin woont en mensen samenbrengt en mag bezielen. Maak dus dat er geest waait in de kathedraal." Om met een kwinkslag eraan toe te voegen: "Dat jij geest en bezieling kunt brengen, weten we. Veel zelfs! Gelukkig is deze kerk daar groot genoeg voor!"

INHOUD

Woord van de bisschop.....	3
Grenzen van de tijd.....	4
Jaar van het godgewijde leven	10
Family Time.....	12
Klokkenspel.....	14
Zondagsrust.....	15
Onder de toren de tijd gadeslaan.....	16
Groep in de kijker: Zonnekamp.....	18
Estafette: Annie Walscharts.....	19
De kiosk.....	20
Vorming.....	22
Doorkijk.....	23
Jongerenkatern.....	24
Was jij erbij?.....	26
Het voorval.....	28

COLOFON

Relevant, het diocesane magazine van het bisdom Antwerpen, verschijnt tweemaandelijks. Verantwoordelijk uitgever is Olivier Lins, Schoenmarkt 2, 2000 Antwerpen.

Hoofdredactie: Ilse Van Halst
 Redactieraad: Johan Govaerts, Saskia van den Kieboom, Jan Kint, Olivier Lins, Rita Peeters, Kristin De Raeymaecker, Lea Verstricht
 Redactie en abonnementen: Relevant, Groenenborgerlaan 149, 2020 Antwerpen, 03 287 35 83, relevant@bisdomantwerpen.be, www.relevant-bisdomantwerpen.be.

Een jaarabonnement kost 20 euro. Jongeren betalen 10 euro. Abonnees in het buitenland betalen 40 euro. Een steunabonnement kost 50 euro. Abonneren kan op IBAN: BE45 7350 3165 1589, BIC: KREDBEBB van vzw Bisdom Antwerpen – Relevant met duidelijke vermelding van naam en adres voor wie het abonnement bestemd is.

VAKANTIETIJD

© Frank Bahnmüller

Vakantie! Eindelijk, zuchten velen ongetwijfeld. Eindelijk tijd om uit te puffen en tot rust te komen. Om uit die ratrace te stappen en te herademen. Om op zoek te gaan naar een andere beleving van tijd, zoals de Nederlandse schrijfster en filosoof Joke Hermesen in dit nummer doet.

Hoe beleef je 'tijd' als je leven overhoop gehaald wordt door ziekte of als je in de gevangenis belandt? Hoe beleef je 'tijd' in je gezin? Heb je 'tijd' om de zondag te beleven? Heb je 'tijd' voor God?

Hermesen maakt duidelijk dat deze andere beleving van tijd in je eigen handen ligt. Je hoeft de vakantie er niet voor af te wachten. Je hoeft alleen maar in de ratrace van de dagelijkse mallemlen even op een andere golfengte af te stemmen.

Waarom vloeken we als we net het groene licht missen en aan de rem moeten trekken? Omdat dan kostbare tijd verloren gaat? Is dat zo? Of zijn deze luttele minuten veeleer een onverhoopt geschenk?

Want plots krijg je zowaar enkele minuten 'tijd' in de schoot geworpen. Tijd om even weg te dromen met de voorbijvliegende wolken. Tijd om je gedachten te laten uitwaaien met de klappen in de berm. Tijd om even te glimlachen naar de bestuurder of fietser naast je en – wie weet – een woordje te wisselen. Tijd. Zomaar. Kostbare verloren tijd. Kwali-tijd.

Ilse Van Halst

..... Een monumentenwachter inspecteert de Onze-Lieve-Vrouwekathedraal net boven het uurwerk. Doorstaat ze de tand des tijds?

© Ilse Van Halst

TIJD VERLIEZEN

Het is een oud mopje. Een Zwitser staat te wachten op een klant uit Afrika. Het uur van de afspraak is al ruim overschreden. De Zwitser wordt danig zenuwachtig. Eindelijk staat de klant voor hem, met een brede glimlach op het gelaat: "Jullie in Zwitserland hebben het uurwerk, wij in Afrika hebben de tijd." Leven met het uurwerk en met de tijd: die spanning

kennen we. We hebben er elke dag mee te maken. Niet steeds gunt het uurwerk ons de tijd die we nodig hebben om te leven.

De tijd van het uurwerk en de tijd van het leven tikken heel verschillend. Ze zijn niet op dezelfde snelheid gemeten. Ze lopen niet gelijktijdig. In het leven is er trage tijd en snelle tijd, jonge tijd en oude tijd, feestelijke tijd en droevige tijd, zieke tijd en gezonde tijd, gedeelde tijd en

vlakten, de vruchtbare aarde en de droge woestijn. Hij schiep de vissen en de vogels, de wilde en de tamme dieren, en de mens: man en vrouw. Maar God schiep ook het ritme van de tijd. Het scheppingsverhaal verloopt keurig getimed, dag na dag, van de ochtend tot de avond, bijna met de precisie van een Zwitsers uurwerk. Maar de zevende dag rustte God. Die dag nam Hij voor zichzelf. Zes dagen zijn er om te werken, met de klok in de hand. De zevende dag is er om te rusten en het uurwerk af te leggen. Om de tijd terug tot onze tijd te maken.

Om onze band met God en met andere mensen opnieuw adem te geven.

“ **Niet steeds gunt het uurwerk ons de tijd die we nodig hebben om te leven.** ”

”

Dan merk je dat niet alles aan tijd gebonden is. Van bepaalde ervaringen of gevoelens zeggen we dat ze 'tijdloos' zijn.

eenzame tijd, donkere tijd en heldere tijd, kostbare tijd en verloren tijd, mijn tijd en jouw tijd. Trouwens, die tijd kies je niet altijd zelf. Vaak heb je geen keuze. De tijd overkomt je. Hoe kunnen we de tijd tot onze tijd maken? Of beter, hoe kunnen we in onze tijd gaan staan als een vrij en verantwoordelijk mens?

Ze passen niet tussen de lijntjes van onze dagelijkse agenda. Ze tillen ons op een hoger niveau. Ze geven uitzicht op een bredere horizon van goedheid, waarheid of schoonheid. We spreken over de 'tijdloze schoonheid' van een muziekstuk. Over de 'tijdloze stilte' van een bos of een berglandschap. Over de 'tijdloze kracht' van een gedicht. Over het 'tijdloze gebed' van monniken of monialen. Over het 'tijdloze getuigenis' van heiligen en martelaren. Over de 'tijdloze kracht' van liefde en barmhartigheid. Juist het 'tijdloze' verheft onze tijd boven de dagelijkse sleur. Het is net daar, op dat snijpunt van 'tijd' en 'tijdloos', dat de mens op zijn best is.

Het scheppingsverhaal gaat over de aarde en haar bewoners. God schiep de zee en het land, de bergen en de

Op dat snijpunt wil ik best wat tijd 'verliezen'.

+ Johan Bonny

© Jesús Rodríguez Rojas

Veel jonge belangstelling voor onze bisschop in Kevelaar, het Mariaoord op de Duits-Nederlandse grens. Ter gelegenheid van 25 jaar Bedevaart van Lier-Centrum naar Kevelaar ging Mgr. Johan Bonny op 4 mei voor in een viering in het bedevaartsoord.

DO THIS

Do it

TAKE THIS

YOU CAN!

DON'T FORGET THIS

RED BULL GIVES YOU WINGS

LOOKING FOR THIS?

DOEN!

IT'S HERE

do

DO THIS

ONE CAN AND YOU CAN!

RED BULL GIVES YOU WINGS.

GRENZEN VAN DE TIJD

IK HEB GEEN TIJD. VANDAAG NIET, MORGEN ZEKER NIET EN OVERMORGEN NOG MINDER. STEEDS MEER EN STEEDS SNELLER LATEN WE ONS OPSLOKKEN DOOR HET JACHTIGE LEVEN. WAARVOOR MAKEN WE NOG TIJD? BESTAAT ER EEN TEGENGIF TEGEN DEZE ONGELOOFLIJKE HAAST?

PLEIDOOI VOOR EEN NIEUWE BEVLOGENHEID

We zijn aanbeland op een kantelmoment in de geschiedenis. Oude modellen werken niet meer en het nieuwe heeft nog onvoldoende kracht om door te breken. Het uitzicht op een nieuwe wereld wordt ook belemmerd door gevoelens van cynisme, nihilisme en scepticisme. Alleen door het voortduren te onderbreken en tijd te maken voor verstillig, kan er inspiratie opborrelen en kan er iets nieuws ontstaan. Daarover gaat het meest recente boek van Joke Hermsen: 'Kairos. Een nieuwe bevlogenheid'. Het is het derde deel van een trilogie die verder bestaat uit 'Stil de Tijd, Pleidooi voor een langzame toekomst' en 'Heimwee naar de mens'.

Alma De Walsche

Joke Hermsen

Kairos en Chronos

Van kindsbeen af is de Nederlandse schrijfster en filosofe Hermsen gefascineerd door het concept van tijd. "Ik had vroeger altijd een oud en een nieuw schrift. Ik eindigde mijn dagboek van het voorbije jaar met een vooruitblik naar het komende jaar en dan borg ik die op onder mijn matras. Het volgende oudjaar mocht die er onder uit en las ik of het ook zo gelopen was. Het was dan alsof je ineens over een jaar heen sprong." Haar filosofische teksten over onze hedendaagse tijdsbeleving zijn vooral ingegeven vanuit de vaststelling dat onze samenleving op hol is geslagen en voortsnel naar een ritme waarin wij als mens onszelf en elkaar verliezen. Leven aan zo'n tempo zorgt er vanzelf voor dat we uitgeput, uitgeblust en zonder inspiratie geraken, net op een moment dat er zo'n nood is aan inspiratie, aan iets anders dan nog meer van hetzelfde.

Hermsen vertaalt die impasse in het beeld van de Griekse goden Chronos en Kairos. Chronos is de god van de meetbare tijd, die orde en structuur in de wereld aanbrengt en planning mogelijk maakt, maar die ons ook het patroon van de eeuwige herhaling oplegt. Het is de god van de lineaire voortschrijdende tijd. Kairos, in de Griekse mythologie de meest rebelse kleinzoon van Chronos, zorgt voor verandering, inzicht en ommekeer. Het is de god van de kans en de mogelijkheid. Hij heeft niets te maken met de kloktijd en stelt de verticale lijn voor, die verleden, heden en toekomst samenbalt tot "de volheid van een visionair ogenblik". Kairos is het moment waarop het denken een andere wending kan nemen, waarop iets nieuws kan geboren worden. Jammer genoeg zijn er in ons leven nog maar weinig momenten waarin we Kairos ontmoeten en het momentum weten te gebruiken.

Kairos ontmoeten

Chronos, en wel een op drift geraakte en totaal rusteloze Chronos, domineert de wereld, stelt Hermsen. In de economie, de zorgsector, het onderwijs. Op de beurzen worden transacties gedaan aan een snelheid die rekent in fracties van seconden. Als mens kun je in zulke tijdsruimte nooit het gewicht van je beslissing afwegen. Politici richten hun handelen naar de dictatuur van de korte termijn want ze moeten voortdurend 'on screen' hun kiezers overtuigen. Op deze manier kun je geen morele afwegingen meer maken, dieper nadenken over complexe problemen, langetermijnoplossingen uitdokteren of nieuwe trajecten opzetten. Het keurslijf van de Chronos-tijd laat ook alleen maar herhaling toe, meer van hetzelfde.

Onze complexe en door de sociale media overbezette levens maken het niet eenvoudig om het onderscheid tussen Chronos en Kairos nog te kunnen waarnemen. We laten noodgedwongen onze levens bijna volledig door de kloktijd bepalen en kennen te weinig momenten van rust, aandacht of alerte bezinning om Kairos bij zijn lokken te grijpen, schrijft Hermsen.

Bovendien heerst er ook het nodige scepticisme en cynisme over de mogelijkheid tot verandering. Dat is de logische consequentie van de manier waarop we leven, stelt Hermsen. Als je louter in economische termen over jezelf en de samenleving nadenkt, enkel gedreven door die ver-economiseerde Chronos die steeds meer vermogen probeert te vergaren en eigenbelang te dienen, geraak je steeds meer het zicht kwijt op de bron van waaruit de vernieuwing moet komen. Dat leidt tot cynisme, eigenbelang, een graaicultuur. Het brengt je niet bij vernieuwing. Het nieuwe komt altijd onverwacht. Je kunt dat

© Ilse Van Halst

© Urania

Stille a.u.b. Religie en wetenschap, ze lijken soms in conflict. Toch zijn er mooie momenten waarop je verbaasd opkijkt van onverwachte combinaties. Jongeren die voor elke maaltijd op weekend of op kamp één minuut stilte in acht nemen. Echt iets voor een jeugdpastoraalkamp of een catecheseweekend, zou je denken. Het is echter ook een vaste en sterke traditie bij Oberon, de jongerenwerking van de volkssterrenwacht Urania in Hove. Elke zomer trekken deze jongeren naar een duistere hoek van ons land, ze verdraaien de wijzers op hun klok en leven hoofdzakelijk 's avonds en 's nachts om dan scherpe observaties te kunnen maken. Drie keer per dag – lees: nacht – maken ze het een minuut stil bij de maaltijd. Een stilte die elk voor zichzelf kan invullen met rust, bezinning, reflectie, gebed ... (JK)

Wil je iemand eens wat tijd cadeau doen? Dat kan! In de liturgische boekhandel De Drie Leliën (Nationalestraat 151 in Antwerpen) kun je een klein doosje kopen met een paperclip 'tijd' en een mooie gedachte.

niet vooraf berekenen. Dat is zo opmerkelijk aan onze tijd: we zijn allemaal berekenende wezens geworden en de econometrische zienswijze heeft zich zo opgelegd, dat alles in termen van nut of belang of vermogen of rendement wordt gedacht. Zelfs onze eigen levens, onze liefdesverhalen, onze dromen. Het wordt zelfs heel moeilijk om op een belangeloze wijze naar de wereld te kijken en die berekenende kijk los te laten.

Willen we uit die tredmolen geraken, dan moeten we verstillen en vertragen, om de inspiratie opnieuw te laten binnenkomen. 'Bezint eer ge begint' is een oud spreekwoord waarbij het betoog van Hermesen naadloos aansluit. Ze verwijst daarvoor ook naar de Griekse term *peri-agogè*: over jezelf gebogen staan en aan introspectie doen. En dan sta je versteld van wat er uit die stilte allemaal kan opborrelen aan nieuwe inspiratie. Die verstilling is helemaal geen passief gebeuren, maar een attent en alert overgeven aan de gedachtestroom.

Een nieuwe wereld, een nieuw begin

Uit de tredmolen stappen is nodig om inspiratie op te doen om vervolgens een nieuw begin te maken. Het is geen vlucht uit de wereld en geen new age maar een herbronning om zich nadien in de wereld te engageren. Hermesen is sterk geïnspireerd door de Joods-Amerikaanse filosoof Hannah Arendt, die in haar denken het principe van 'nataliteit' centraal stelde. De mens is niet alleen een sterfelijk wezen. Wij zijn ook in staat om geboren te doen worden, om een nieuw begin te maken, om te scheppen en het over een andere boeg te gooien. Arendt grijpt daarvoor terug naar Augustinus die stelde: "Initio ut esset homo creatus est" (de mens is geschapen opdat er een begin zou zijn). Zonder de mens is er geen besef van tijd en van geschiedenis. Een

chimpansee, waarmee we veel gemeenschappelijk hebben, kan niet beslissen om zijn leven over een andere boeg te gooien.

Wanneer we een nieuw begin willen maken, is het ook belangrijk na te gaan welk beginsel dit nieuwe begin begeleidt. Bij Arendt, en bij Hermesen, is dat vermogen tot nataliteit gedragen door een 'amor mundi', door een sterke betrokkenheid op de wereld. Elk van ons is deel van de samenleving. En, behalve een existentieel gevoel van eenzaamheid, heeft de mens evengoed een fundamentele nood aan verbondenheid. In een tijd die in een economische, ecologische, sociale en morele crisis verkeert, in een cultuur van hyperindividualisme of 'wereldloosheid', schuift Hermesen twee leidende principes naar voor die dit nieuwe ontluiken begeleiden: solidariteit of verbondenheid en duurzaamheid. Het gaat echter niet over het najagen van een nieuwe utopie of het uitwerken van een blauwdruk, zo waarschuwt Hermesen. Onze samenleving omvormen is iets wat je noodzakelijkerwijs in gemeenschap doet, samen met anderen en in dialoog.

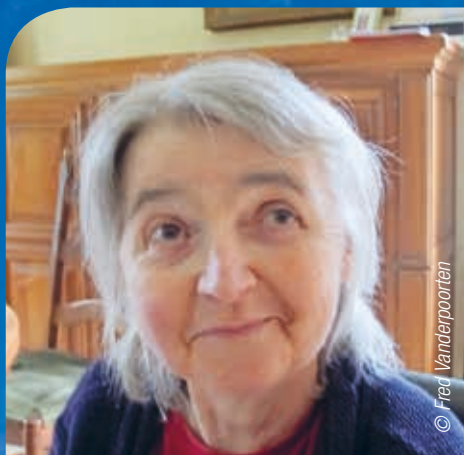
Als concreet voorbeeld van een Kairosmoment dat de op hol geslagen Chronos doorbreekt, haalt Hermesen de bezetting van het Maagdenhuis aan de Universiteit van Amsterdam aan. Het beheer van de Universiteit is volgens Hermesen steeds meer ten prooi gevallen aan de logica van het neoliberale denken. Historische gebouwen worden verkocht aan projectontwikkelaars en vakken als filosofie, literatuur of talen worden afgeschafte ten voordele van technologie en economie. De bezetting van het Maagdenhuis door de studenten is voor Hermesen een Kairosmoment omdat de studenten duidelijk het eigenbelang opzijgezet hebben, risico's genomen hebben voor hun carrière en gezegd hebben: 'Het is genoeg!' En die boodschap kwam ook over bij een groeiende groep Nederlanders.

Off screen

Het onderwijs heeft een cruciale rol te spelen wanneer het gaat over de wereld van morgen. Dat onderwijs moet zich herprofilen in een context waarin de robotisering tal van domeinen infiltreert. "Ik ben geen technofobe. Het is ook niet mogelijk die ontwikkeling tegen te houden", stelt Hermesen. "We moeten alleen uitmaken op welke schaal we de technologie binnenlaten in ons leven. Het gaat over de juiste maat en de juiste verhouding. We moeten stilstaan bij wat die technologie in ons leven betekent, anders gaat ze met ons aan de haal."

Precies omwille van die ontwikkelingen is het belangrijk dat kinderen in het onderwijs gevormd worden in die domeinen en eigenschappen waarin mensen zich onderscheiden van robots, met name in geschiedenis, filosofie, talen, menswetenschappen, ethiek. Vanuit dit perspectief formuleert Hermesen ook scherpe kritiek op de i-padscholen waar een leerkracht geen inspirerende coach meer is maar iemand die technische vaardigheden voor e-learning aanbrengt. Op deze manier vormt onderwijs je niet meer als mens in de samenleving. We zullen dan uitkomen bij het moment waar de Duitse filosoof en echtgenoot van Arendt, Günther Anders, al voor waarschuwde: "Der Mensch, das war einmal." We verliezen de diepste kenmerken die ons tot mens maken. We moeten tijd nemen om belangrijke existentiële vragen te stellen en te overdenken.

Om te genezen van dit leven in overdrive heeft Hermesen een heel eenvoudige en goedkope therapie: ga dagelijks een tijdspanne off-line: geen computer, laptop, smartphone of tablet en zoek de stilte op, tuinier, luister naar muziek, lees een boek, of mediteer. Dan komen we terug bij waar het op aankomt: bezinning, bezieling en beweging.

HOE BRENG IK MIJN TIJD NU DOOR?

Het zal je maar overkomen: je voelt je kerngezond en bent superactief, maar plots word je ernstig ziek. Zo verging het Anne in 2011. Ze was deeltijds leerkracht, en (voltijds) moeder van negen kinderen en weduwe. Tot ze een epilepsieaanval kreeg en een hersentumor ontdekt werd. Snel volgde een operatie en tal van nabehandelingen. Anne overleefde, maar was niet meer mobiel en communicatief.

“Rond zeven uur sta ik op. Mijn bed staat beneden. Met de rollator kan ik naar de badkamer. Me aankleden doe ik meestal met de hulp van één van de kinderen. Dat vraagt best wat tijd. Ook eten gaat traag. Er wordt voor me ingeschonken en voorgesneden – indien nodig.

Er gaat ook heel wat tijd op aan allerlei behandelingen thuis: tweemaal per week kiné en ergotherapie, eenmaal logopedie. De gezinshulp komt tweemaal per week, de poetshulp eenmaal. De kinderen zijn nu boven de twintig en studeren of werken. Sommigen komen inslapen. Dat is een hele hulp voor mij en mijn gezelschap. Ze brengen leven in huis, want soms kan het stil zijn, té stil.

Ik besteed veel tijd aan mijn kinderen en kleinkinderen. In gedachten ben ik heel wat met ze bezig ... veel meer dan met mezelf. Zij zijn mijn grootste vreugde. Ik wil er zijn voor hen. Daaruit haal ik de kracht om verder te doen.

Ik lees ook graag en veel. Ook naar muziek luisteren en buiten zijn, vind ik aangenaam. Soms nemen vrienden me mee in de auto met de rolstoel om ergens een wandeling te maken. Dan heb ik wel eens heimwee naar de tijd toen ik nog kon autorijden. Vroeger ‘vloog’ ik van hot naar her om de kinderen te brengen en te halen. Die gedachte maakt me soms agressief. Het is best frustrerend.

Ik bestudeer nu vaak de daagse dingen: de wolken, de lichtinval door de ramen ... Daaraan kon ik vroeger echt geen tijd besteden: ik had wel wat anders te doen.

Veel werd me afgenomen. Toch probeer ik er het beste van te maken.” (Kristin De Raeymaecker)

HOELANG NOG?

Albert verbleef drie jaren in de gevangenis, maar is inmiddels vrij en probeert de draad van zijn leven weer op te nemen.

Agnes Bouwen

“Dan valt de deur achter je dicht en wordt de sleutel omgedraaid. Nog wat verdoofd plof je op het smalle bed. Voor mij duurde het een tijd voor het systeem tot me doordrong. De eerste twee weken draaide ik op automatische piloot.

Er zijn waarschijnlijk weinig plaatsen waar zoveel over tijd gesproken wordt als in de gevangenis. ‘Hoe lang zit je al? Hoe lang moet je nog? Wanneer kom je voor? Hoeveel heb je gekregen? Wanneer hoop je vrij te komen? Wanneer kun je een enkelbandje vragen? Hoelang had je al? Hoeveel denk je nu te krijgen?’

Wanneer je binnenkomt, weet je niet hoelang je moet blijven. Je leeft van raadkamer naar raadkamer. In de aanloop naar het proces vliegt de tijd. Pas nadien begint de echte straf en voor velen de speculatie wanneer men ‘vrijgelaten’ zal worden: na een derde van de strafperiode wegens goed gedrag? Of na twee derde? En krijg je nog een tijd een enkelband?

Naast de strikte dagindeling – gewekt worden, van maaltijd naar maaltijd, van wandeling naar wandeling, van bezoek naar bezoek, van werkdag naar werkdag ... – is er vooral de tijd van 22 op 24 uur per dag op je cel zijn. Heel veel tijd om te denken en te piekeren. De moeilijkste dagen zijn de stakingsdagen omdat er niets gebeurt: geen wandelingen, geen bezoek, geen

werk, enzovoort. Ze lijken wel 48 uur te duren in plaats van 24.

Toch hangt veel af van de manier waarop je zelf met je detentietijd aan de slag gaat. Sommige gevangenen slapen tot vijftien uur per dag, anderen gebruiken de tijd om allerlei cursussen te volgen om zich voor te bereiden op een ander leven na de gevangenis. Ondersteuning en een voortdurend werken aan herstel en reïntegratie zijn de sleutelwoorden, maar net deze deuren geraken jammer genoeg steeds meer gesloten door besparingen.

De tijd in de gevangenis veranderde mij in positieve zin. Met de hulp van het Centrum voor Geestelijke Gezondheid werkte ik aan mijn herstel. Heel bewust nam ik de verantwoordelijkheid en de schuld voor mijn daden op mij en verzoende ik me met mijn situatie. Op die manier wordt het verblijf draaglijker. Nogal wat gedetineerden blijven hun aandeel ontkennen en vechten tegen het systeem. Ze missen de steun en de moed om hun leven over een andere boeg te gooien. Buiten wacht hen vaak een enorme schuldenlast van boetes en schadelclaims. Hoe kun je dat ooit oplossen met een gewone baan? De verleiding om dan toch te kiezen voor het gemakkelijke geld is groot.

De moeilijkste situatie is het trieste lot van de meer dan 1.500 mensen die in onze Belgische gevangenis verblijven met einddatum 9999. Het zijn mensen die geïnterneerd zijn en geen enkel perspectief hebben. De dagen tellen tot ze buitenkomen geldt voor hen niet. Zij kunnen hoogstens uitkijken naar de volgende keer dat ze voor de commissie verschijnen.

Maar laat één ding duidelijk zijn: ‘vrije’ tijd krijgt in de gevangenis een heel andere betekenis. De enige echte vrije tijd is buiten zijn.”

Whisky is een drank die tijd behoef. Het mouten (weken en drogen), malen, gisten, distilleren vragen werk, het geduldig laten rijpen vraagt vooral tijd. De Britse wet voorziet een minimale rijpingstijd van drie jaar en één dag. Maar de beste whisky rijpt wel twintig tot soms dertig jaar. Die wachttijd is bepalend voor de smaakkwiteit. Het verklaart meteen ook het hoge prijskaartje van een goede fles whisky. Je moet al die tijd immers voldoende stockageruimte hebben om je vaten veilig te laten wachten en rijpen.

Omdat whisky een hoog alcoholpercentage heeft, verdampt er tijdens die rijpingstijd een deel van de drank. Angels' share noemen de echte Schotten dat. Dit 'engelendeel' is het percentage van de whisky dat tijdens het rijpingsproces vervliegt uit het vat en opgenomen wordt in de lucht. Volgens een Schotse grap is de huidige wanorde op de wereld dan ook te wijten aan het feit dat de engelen in de hemel voortdurend dronken zijn. Wie op aarde dus al een stukje hemel wil proeven, hoeft niet noodzakelijk aan de rijstap. Ook een scheutje whisky biedt een hemels voorsmaakje. Slàinte Mhath! Dat betekent zoveel als "gezondheid" in het Gaelic-dialect. (JK)

Binnenkort straalt collega Lea Verstricht (achteraan op de foto) in een nieuwe bloes. Zelfgemaakt in de naailes van KVLV in Onze-Lieve-Vrouw-Waver.

GRAAG TRAG

Weet jij wat coilen is? "Coilen is een uitheemse bindtechniek om manden of kommen te maken voor rituele levensgebeurtenissen. De techniek is eenvoudig: je vertrekt vanuit één middelpunt en met katoenen draden verbind je repen stof tot een mandje. Coilen is een rustige techniek waarbij je verbinding maakt met je hart en hoofd." Zo vond ik het op de website van kvlv.be. Ook vrouwen met vaart hebben dus nood aan creatief verstillen. En niet alleen zij. Her en der groeien initiatieven die het trage werk terug opwaarderen. Het gaat over haken en breien, naaien, zelf koken, moestuinieren, aangenaam wonen. Alle domeinen van het leven worden weer verkend en vormgegeven. En er wordt tijd voor genomen.

Lea Verstricht

Zelf ontdekte ik onlangs opnieuw het plezier van de 'trage arbeid'. Na jaren waarin ik er zogezegd 'geen tijd voor had', ontdekte ik via die trage werken terug de tijd zelf, en wat dat kan betekenen.

Eerst en vooral is de trage arbeid een manier om een trager tempo aan te nemen. In de hectiek

van afspraken en deadlines die mijn leven dreigen te beheersen, geeft dit soort werk mij de gelegenheid om een andere aandacht te ontwikkelen. Trage arbeid kan de focus scherpstellen op dingen die anders dreigen voorbij te razen. Zo mocht ik mij de voorbije maanden al hakend voorbereiden op een huwelijk van een dochter, en al breiend op de komst van een eerste kleinkind. Het is een manier om belangrijke dingen in je leven toe te laten.

Meteen mag duidelijk zijn dat dergelijke trage arbeid ook verbondenheid creëert. Alleen in je zetel of je tuin ben je toch verbonden met degene voor wie je iets maakt. En je hoeft het niet alleen te doen natuurlijk. Volkstuintjes, breicafés, naaiclubs, enzovoort rijzen als paddenstoelen uit de grond. Denk maar aan het succes van de zelfgebreide mutsjes voor Welzijnszorg. Soms gaan mensen zelfs samen op reis om zich elders in creatieve workshops uit te leven. Of ze komen er meteen mee in de publieke ruimte: wie zag nog geen bruggen, bankjes of boomstammen die ingepakt werden in een kleurig jasje van gehaakte lapjes? Dat – derde – creatieve aspect maakt dat de trage tijd niet als lege tijd of verveling wordt ervaren. Er wordt wel degelijk iets gemaakt. Merkwaardig genoeg impliceert dit dat de beleefde tijd tegelijk als toekomstige tijd kan worden ervaren.

Tijdens de arbeid ben je doorgaans niet alleen bezig met de persoon of personen voor wie je iets creëert, maar geef je jezelf of die ander ook mee vorm. En dat is nooit vrijblijvend. De persoonlijke toets – het vierde element – die je aan je creatie geeft, maakt dat je niet onopgemerkt blijft. Je kunt wel degelijk aanduiden dat je iets gemaakt hebt wat voor jezelf of voor anderen het leven mooier en aangener maakt.

De aandacht voor de trage werken kadert in het ideaal van duurzaamheid. De opmerkelijke mix van tijd en aandacht, verbondenheid, creativiteit en persoonlijkheid, geeft een meerwaarde aan dingen die niet zomaar tot de wegwerpcultuur gaan behoren. Op een of andere manier word je je bewust van het feit dat je de aarde mee aan het herscheppen bent, via heel concrete dingen. Trage arbeid dwingt je tot een andere manier van kijken en leert je opnieuw liefhebben, wat het jachtige leven ons soms dreigt te ontnemen. Net zoals coilen verbonden is met rituele levensgebeurtenissen, maakt de trage arbeid het leven zelf tot een ritueel, een plechtige handeling die een specifieke betekenis uitdrukt en mensen in een ruimer verband opneemt. Laten we dat in de vakantietijd eens oefenen: in tijd traag laten gaan, en ons vastbijten in een project dat ons optilt en meeneemt in de (trage) stroom van schepping en herschepping.

© Ilse Van Halst

© Ilse Van Halst

De livestreaming van de Hurtigruten, een cruise langs Noorse fjorden zoals deze Flamfjord, was een gigantisch succes.

MIS DE TREIN DER TRAGHEID NIET

Wil jij ook opnieuw tijd nemen voor een aantal zaken? Relevant helpt je op weg ...

Kristin De Raeymaecker

Wie ontdekte reeds de weelde van het **stappen**? Je haast je niet snel met de auto, brommer of racefiets ergens naartoe, maar je gaat stapvoets, op het eigen ritme. Staptochten, stille tochten, uitwaaitochten en pelgrimstochten brengen mensen weer bij zichzelf en tot inzicht.

Sinds 2009 doen steeds meer gemeenten mee aan het project **Trage Wegen**. Jaagpaden en veldwegen worden herontdekt en opnieuw gebruikt door voetgangers en fietsers. Zo blijven ze bestaan en krijgen ze hun plaats (terug) in het dorpsbeeld. Ze krijgen ook (opnieuw) een naam. Soms zijn ze zelfs ouder dan de aangelegde wegen en maken ze dus deel uit van ons erfgoed. Neem eens een kijkje op www.tragewegen.be.

Thuis weer kiezen voor de **trage arbeid**: zelf terug manueel naaien, breien, patchwerken ... Wat een creativiteit! En de resultaten kunnen alleen maar origineel zijn: sjaals, mutsen, plaids, kleding, tafellinnen ... Het mag weer tijd kosten, want het resultaat is vaak onbetaalbaar. Niet alleen beleef je veel plezier aan het maken, nog groter is de voldoening als je met een unieke zelfgebreide muts de kou trotseert. En als iemand je aanklapt: "Wauw, wat een leuke muts heb je aan? Waar heb je die gekocht?", kun je trots antwoorden: "Die heb ik zelf gemaakt!" Bovendien hoeft het niet alleen. Vrouwenorganisaties nemen (opnieuw) het voortouw om hun leden cursussen en workshops allerhande aan te bieden inzake handwerk. Surf even naar www.femma.be of www.kvkv.be.

En wat een luxe is het om zelf **brood** te bakken, bier te brouwen, fruitwijn of confituur te maken. De kwaliteit en de smaak van zelfgemaakt zijn onovertroffen. Zo vind je het nergens! Zelf geen ideeën meer? Wissel dan recepten uit. Op de sociale media wordt er druk gewisseld.

We roeren ook graag terug zelf in de pot. **Slow food** is in. Gedaan met die snelle hap. Shop je ingrediënten bij elkaar in exclusieve winkeltjes en ga er zelf mee aan de slag! Koken mag geld – en tijd – kosten ... Dat was ooit anders.

Uitstapjes mikken steeds meer op rust en traagheid. Neem je tijd om het landschap in je op te nemen en poëzie te ontdekken. Vertraag je stap en sta stil bij vijftientig mooie gedichten en plekjes in Beauvoorde, Houtem en Bulskamp (www.poëziedorpen.be). Of leer de stilte van de rivier smaken met een fluisterboot (www.stilsloep.be). Ook bossen ademen het geluid van de stilte en de klank van poëzie uit (www.musica.be). Wat een luxe!

Een ander probaat middel om tot rust te komen en te vertragen, zijn de **kleurboeken** voor volwassenen. Een nieuwe rage? Wie het probeerde, ervaaarde er reeds de weldoende invloed van: je kunt heerlijk ontspannen genieten van kleuren en vormen.

Trage radio is ook terug in opmars. Ruth Joos mag weer aan de slag op Radio 1, en Bart Stouten is een vaste waarde bij Klara. Ze nemen er hun tijd voor en dat mag weer (www.radio1.be; www.klara.be).

Televisie volgt schoorvoetend. Noorwegen beet de spits af met de uitzending van wat een van de meest spectaculaire treinritten is: de rit die Bergen met Oslo verbindt via de Hardangervidda en maar liefst zeven uur duurt! De Noren waren in de wolken en wilden meer van dat. Ook de livestreaming minuut per minuut van de Hurtigruten, een cruise van 134 uur langs de fjorden, werd een gigantisch succes. Het werd de langstdurende live televisie-uitzending ooit.

Bij ons houdt Ketnet het jonge volkje met trage televisie in *Klein gespuis* aan de beeldbuis gekluisterd: vogels worden 'gespot' bij hun activiteiten. En het lukt! (www.ketnet.be/kleingespuis)

DE KUNST VAN HET BEGINNEN EN HET STOPPEN

JAAR VAN HET GODGEWIJDE LEVEN

Komt het je bekend voor? Je treuzelt voor je met een taak begint: eerst nog een telefoontje, even een mail beantwoorden. En eens je bezig bent, is het nog moeilijker je opdracht af te ronden. Het moeilijkst in dit alles is het juiste evenwicht te vinden tussen beginnen en stoppen zodat je gevrijwaard blijft van stress. Deze kunst beheersen de benedictijnen als geen ander, schrijft Wil Derkse in 'Een leefregel voor beginners. Benedictijnse spiritualiteit voor het dagelijks leven'. En dus trok 'Relevant' naar de benedictinessen van de priorij Regina Pacis in Schoten. Alleen al de innerlijke rust die de zusters uitstralen, doet alle hectiek vervagen. Ofschoon ook zij niet aan de drukte van vandaag ontsnappen, vertrouwt zuster Erica, moeder-priorin, me lachend toe.

Ilse Van Halst

Hoe belangrijk is het Jaar van het godgewijde leven voor jullie?

Zo belangrijk dat het niet mag beperkt blijven tot een louter Roomse aangelegenheid. Maar wat kunnen wij als oudere communautiteit van een luttel twaalf zusters nog realiseren? Na wikken en wegen besloten we drie activiteiten te organiseren: een artisanale markt, een

meeleefweekend en een Heilige Liturgie in onze Byzantijnse kapel. Vooral dat meeleefweekend voor jongvolwassenen is grensverleggend voor een bejaarde communautiteit als de onze. Het is niet de bedoeling om nieuwe roepingen binnen te halen, wel om jonge mensen de kans te geven om het kloosterleven te beleven van binnenuit. De idee groeide uit een mooie ervaring die we vorig jaar opdeden. Toen leefden twee leerlingen van onze school Vita-et-Pax drie dagen met ons mee om daarvan een verslag te maken als eindwerk. Ze keerden enthousiast huiswaarts. "We lopen hier al zolang school, maar eigenlijk kenden we de zusters niet", vertelden ze. Die meisjes zullen niet intreden, maar zijn wel hun vooroordelen over 'de nonnen' kwijt. Dat is bemoedigend. Want als je, zoals wij, vol bent van het goede nieuws van het Evangelie en die parel aan anderen wil laten zien, ben je toch blij als ze er iets van meedragen.

Men grapt wel eens: 'Je moet een halve kunstenaar zijn om in Schotenhof in te treden.' Het zegt iets over de kwaliteit van de kunstwerken die jullie vervaardigen. Hoe belangrijk is kunst voor jullie?

Het bewandelen van de weg van de schoonheid is volgens ons een weg die mensen naar God leidt. Zelf schilder ik inmiddels zo'n twintig jaar iconen. Ik ben geen artiest maar ik doe het dolgraag omdat het voor mij een vorm van bidden en mediteren is. Een icoon schilderen vraagt veel geduld. Dat is een goede oefening voor het aanpakken van mijn ongeduld en voor het vormen van mijn karakter.

Is religieus leven vandaag nog zinvol in een samenleving die er niet op zit te wachten?

Toch wel. Tijdens een abtswijding in Affligem stelde kardinaal Danneels dat monniken belangrijk zijn omdat ze de wereld eraan blijven herinneren dat God bestaat. Wij verwijzen naar

God. Waarom zouden wij zo'n wonderlijk leven leiden en zoveel eigenaardige beslissingen nemen – want het is toch een opmerkelijke keuze om religieuze te worden en te blijven in deze tijd, om als celibataire te leven, om gehoorzaamheid te beloven – als God niet zou bestaan? Dat wij bewust zoveel tijd uittrekken om te bidden en een relatie te onderhouden met een Onzichtbare God, is voor velen een teken van God.

Mensen spreken ons ook aan op de tram, in de straat, op het vliegtuig, omdat we duidelijk herkenbaar zijn als religieuzen. Ze komen naar onze priorij om met ons mee te leven en hun geloof te verdiepen. Het Vita-et-Pax-college draagt nog steeds een duidelijke stempel van onze spiritualiteit, ook al zijn wij er als zusters niet meer aan de slag. Een tijd geleden kwamen alle leerkrachten op bezoek. De oudere leerkrachten waren van mening dat hun jonge collega's de zusters die ooit de school runden, moesten leren kennen.

Jullie leven geritmeerd op de getijden. Hoezeer hechten jullie aan het getijdengebed?

Voor ons heeft het gezamenlijk getijdengebed een grote waarde. Het gebed gaat altijd voor. Dan maken wij bewust tijd vrij als communautiteit voor onze verbondenheid met God. Het gaat niet op te belijden dat je God bovenal bemint, maar geen tijd te maken voor deze liefdesrelatie. Bovendien is samen bidden intens gemeenschapsopbouwend. Als overste hecht ik daar sterk aan.

Wij hebben vijf gebedstijden: het morgenofficie of de lauden om 7.10 uur, een eucharistieviering om 8 uur, het middagofficie om 12.15 uur, de vespers om 17 uur en de lezingendienst om 19.45 uur. Deze gebedstijden zijn heilig. Iedereen komt naar het officie, althans iedereen die kan. Zusters

© Regina Pacis

© Regina Pacis

Twée leerlingen van het Vita-et-Pax-college leven enkele dagen mee met de benedictinessen van Regina Pacis in Schotenhof.

die dienst hebben, moeten daaraan voorrang geven. Op het middagofficie bijvoorbeeld is de keukenzuster er niet om evidente redenen, net zomin als de portierster die aanwezig moet zijn als iemand aanbelt. Dat wil niet zeggen dat ieder van ons steeds staat te springen om elke dienst bij te wonen. Maar als je geen zin hebt, verman je jezelf. Zelfs als het eens minder met volle goesting is, proberen we vurig deel te nemen en ons hart overeen te laten stemmen met onze mond. Maar vaak is het officie gewoon heerlijk!

Hoe beïnvloedt of bepaalt dit ritme van de getijden jullie werk en leven van elke dag?

Het ene bevrucht het andere. Het kan niet anders of wat ons treft overdag, nemen we mee in ons gebed, zowel het communautaire gebed als het persoonlijke gebed. Denk maar aan de vermoorde koptische christenen, de onthoofde studenten in Kenia, verkrachtingen ... Andersom, uit die psalmen die ik al zoveel jaren zing, blijven er soms verzen hangen die spontaan bij me opkomen gedurende de dag en mijn werk voeden.

Natuurlijk is het niet altijd makkelijk om je werk te onderbreken als de klok je roept, zeker niet als je goed bezig bent of net de laatste hand aan je taak wil leggen. Maar ook al denk je dan geërgerd 'ja, ja, ik kom al', toch geef je voorrang aan de Heer.

Doordat je leven netjes is opgedeeld in tijd om te bidden en tijd om te werken, probeer je alles zo geconcentreerd mogelijk te doen. Want van die tijd moet je het telkens hebben. Soms stop je keurig op tijd om je rustig naar de kapel te begeven, soms misreken je je en ben je er pas op het laatste nippertje. De kunst van het beginnen en het stoppen leer je al doende. Je moet bewust de plooi nemen. Zusters die boodschappen gaan doen, rekenen het zo uit dat ze op tijd terug zijn voor het officie.

Uitzonderlijk wijken we van onze regelmaat af, bijvoorbeeld na de artisanale markt die eindigt met de vespers. Dan gebeurt het dat we niet naar de kapel gaan voor de completen, maar samen in de priorij een *Salve Regina* zingen. De getijden zijn dus geen dwangneurose. Het is geen juk om onze nek. Het is een vrijwillige keuze om dit gebedskader te onderhouden omdat we merken hoe zinvol en rustgevend het is om ons leven te verdelen tussen werk en gebed.

Het lijkt alsof u in het klooster gevrijwaard bent van stress en drukte?

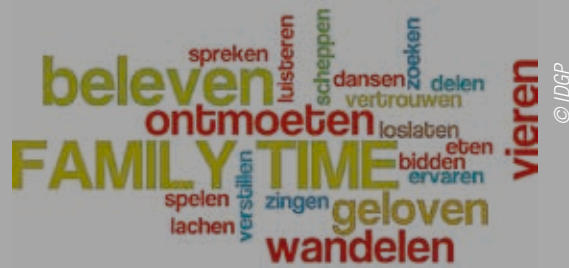
(lacht) Neen hoor, ons dagritme mag dan rustgevend zijn, ook wij hebben het druk. Wij ontsnappen daar niet aan en moeten er alert voor zijn. Voor ik intrad, dacht ik dat het contemplatieve leven volkomen rust zou betekenen, maar er valt altijd wel iets te doen. De momenten waarop ik enkele uren ongestoord aan een icoon kan werken, zijn zeldzaam.

Met de drukte sijpelt ook hier de stress binnen, en het gevecht tegen de stress, maar wel op een andere manier dan in de samenleving, omdat heel veel zaken van buiten bij ons niet 'moeten'. Wij verliezen bijvoorbeeld geen tijd met kletsen, omdat we de stilte onderhouden. Daarmee doel ik niet op de absolute stilte. Wij spreken, en veel, maar niet onnodig. Als we spreken, is het om goed te kunnen samenwerken, niet om te kletsen. *(lacht)* Dat doen we tijdens onze recreatie 's avonds. Want na de inspanning is er ook tijd voor ontspanning. Beide zijn belangrijk.

Kortom, het gaat erom doordacht en selectief met je tijd om te gaan en een onderscheid te maken tussen wat je belangrijk vindt en waaraan je tijd wil besteden. Ook ik lees graag een goede roman, maar niet op een werkdag. Daarvoor neem ik tijd tijdens mijn vakantie. Het is een kwestie van mentaliteit. Zoveel mensen

willen doen waar ze zin in hebben en hebben steeds tijd te kort. Ik doe waar ik zin in heb, in die zin dat ik doe wat ik zelf vrij gekozen heb om te doen, maar dat betekent niet hetzelfde als mijn zin doen. Het appel dat op mij wordt gedaan, heeft steeds voorrang.

- Artisanale markt op 5 en 6 september van 13 tot 18 uur. Er worden wandtapijten, weefsels, beelden in brons en steen, iconen geschilderd volgens de traditie, siervoorwerpen in keramiek, kunstkaarten, gelegenheidskalligrafie en kaarsen, alles vervaardigd door de monialen, te koop aangeboden. Geïnteresseerden kunnen de Byzantijnse kapel bezoeken en deelnemen aan de vespers om 18 uur.
- Meeleefdagen van 18 tot 20 september voor jonge vrouwen van 18 tot 45 jaar die het monastieke leven willen proeven. Meeleven met de zusters in kapel en refter, in een sfeer van stilte en gebed, met korte inleidingen over stilte en meditatie, bidden en liturgie, roeping en levenskeuze. Richtprijs: 85 euro. Inschrijven vóór 6 september.
- Heilige Liturgie in de Byzantijnse kapel op 3 oktober om 10.30 uur. Iedereen is welkom, maar het aantal plaatsen is beperkt. Graag inschrijven vóór 1 oktober. Inschrijven en info op 03 658 44 68 of bij benedictinessen.schoten@skynet.be, www.benedictinessen-schoten.be. Plaats: Priorij Regina Pacis, Sint-Amelbergalei 35 in Schoten.

ZEVEN DAGEN 'FAMILY TIME'

EN GOD ZAG DAT HET GOED WAS

In het begin schiep God ... zeven dagen, zo lezen we op de eerste bladzijden van de Bijbel. Zeven dagen met telkens een eigen invulling en kleur, een andere opdracht en uitdaging. Een tijds kader van zeven dagen als geschenk voor de mens: een tijd om te onderscheiden en te kiezen, te groeien en vrucht te dragen, in actie te komen en te rusten. Bovenal een tijd om lief te hebben. En God zag dat het goed was, dat het héél goed was. Laten we het scheppingsverhaal (Genesis 1,1-2,4) eens lezen door een gezins bril en ontdekken hoe relevant en actueel het is voor gezinnen vandaag. Zeven dagen family time!

Hilde Pex
Interdiocesane Dienst voor
Gezinspastoraal vzw (IDGP)

Tijd als gezin

God scheidt dag en nacht.

In een doorsneegezin duurt het ongeveer zeventuizend dagen en nachten vooraleer een kind zijn vleugels uitslaat en eigen wegen gaat: het huis uit, nieuwe horizons of een eigen gezin tegemoet.

Pakweg zeventuizend dagen gezamenlijke gezinstijd is niet niks, maar het is ook niet eindeloos lang. Het is geen eeuwigheid. Het

is best confronterend om je als ouder van opgroeiende tieners te realiseren dat het grootste deel van die kostbare 'thuis-tijd' al voorbij is en dat je een aantal zaken daarom beter niet op de lange baan schuift. *Vandaag* is een dag om te koesteren, om er te zijn voor elkaar. Of in het verlengde van de psalmist: 'Dit is de dag die de Heer heeft gemaakt, laten wij hem vieren met vreugde' (naar psalm 118, 24).

Tijd om te kiezen

God maakt een afscheiding tussen het ene water en het andere.

Ook als gezin moet je afscheiden en onderscheiden: keuzes maken en prioriteiten stellen. Je afvragen wat echt bijdraagt aan het leven samen, wat je als gezin wilt ontvangen en wat je kunt loslaten, waar de schat ligt waaraan je tijd en ruimte geeft. Dat is gemakkelijker gezegd dan gedaan, want ieders interesses en mogelijkheden verschillen en veranderen doorheen de jaren. Telkens weer rekening houden met elkaars wensen en gevoeligheden, inschatten wat het meest vrucht draagt en er samen uit geraken – het is een permanente oefenschool in dialoog, in omgaan met elkaars verschillen en ze leren waarderen.

Tijd om te groeien

God laat jong groen opschieten om vrucht te dragen.

Er is niets mooiers dan te kunnen uitgroeien tot de persoon die je in wezen bent, zoals God je droomt, en zoals je bent met je talenten en mogelijkheden, met je grenzen en beperkingen. Het is deugdzaam als je niet hoeft te beantwoorden aan bepaalde verwachtingen van je partner, je ouders, je kinderen of de samenleving, als je kansen krijgt om je te ontplooiën op je eigen ritme en in lijn met je diepste zelf. Wat een geschenk geven partners aan elkaar, ouders

aan kinderen en kinderen aan ouders wanneer ze het unieke anders-zijn van de ander respecteren en 'in het licht zetten' en zo bijdragen tot groei en vruchtbaarheid.

Tijd om evenwicht te vinden

God geeft de lichten aan het hemelgewelf een plaats, zowel voor de feesten als voor de dagen en jaren. God brengt ritme aan, scheidt cadans en houdt de dingen in evenwicht. De natuur en de seizoenen zijn er getuige van, net zoals het leven zelf met geboren worden en sterven, met lijden en verrijzen.

Als gezin sta je voor de uitdaging om een heilzaam leefritme te vinden: tijd voor jezelf en tijd voor elkaar – *me-time* en *we-time* –, tijd om aan een taak te beginnen en tijd om ermee op te houden, tijd om te werken en tijd om te ontspannen en te spelen, tijd om elkaar vast te houden en tijd om elkaar los te laten. Meestal gaat dat niet vanzelf. Het vraagt overleg, afspraken en vaak ook planning.

Tijd om in actie te komen

God laat land en water wemelen van de dieren.

Het is geen tijd van stilzitten, maar een tijd van bewegen en in actie komen. Voor het merendeel van de gezinnen is dit gewemel heel herkenbaar. Meer nog, het is voor heel wat gezinnen soms gewoon te veel: de hele dag door hollen en haasten van de ene plek naar de andere, van de school naar het werk, van het werk naar de crèche, de hobby's en engagementen of vrijwilligerswerk. Dat dit voor veel mensen en gezinnen een dagelijkse realiteit is, blijkt uit nieuwe woorden die hun intrede doen, zoals ploetermoeders en bumpervaders. Vaders en moeders houden al ploeterend het hoofd boven water, voelen de hete adem van

© Wim Smit

Tijd voor inspanning maar ook voor ontspanning op de familiedag in Averbode twee jaar geleden.

deadlines in hun nek en kunnen intussen maar beetje bij beetje verder schuiven in de morgen- en avondspits. Deze ratrace een halt toeroepen is niet zo vanzelfsprekend. Niet iedereen heeft de mogelijkheid om het leven van de ene op de andere dag (financieel) over een andere boeg te gooien. Soms komt aan het gewemel ook geheel onverwachts een einde, door ziekte of werkloosheid. Dan veranderen het perspectief en het gezinsleven vaak ingrijpend.

Stilstaan bij de tijd om te wemelen is stilstaan bij vragen zoals: Waarmee houd je je bezig? Wat zet je in beweging? Waaraan geef je je tijd? Wat is de rol van arbeid, engagement en vrijwilligerswerk voor jou en je gezin? En hoe zit het met de maatschappelijke waardering ervoor? Mag en kun je in je 'handelen' ook 'zijn'? En hoe accordeert je gewemel met dat van je partner en je kinderen? Het zijn geen gemakkelijke vragen. Er zijn geen eenvoudige antwoorden.

Tijd om lief te hebben

God schiep de mens, als beeld van God, op God gelijkend, mannelijk en vrouwelijk schiep Hij hen, om te heersen over de schepping en vruchtbaar te zijn.

Het is nauwelijks te vatten hoe hoog God de mens acht: de mens als beeld van de Liefde, gelijkend op God die zelf een en al relatie en liefdevolle verbinding is. Het is een roeping van de hoogste hoogte, een roeping om in het gewemel van elke dag er telkens weer voor te kiezen om liefde de drijvende kracht te laten zijn. Zo vertrouwt God de schepping toe aan de mens, en mensen aan elkaar. En God zag dat het heel goed was.

Tijd om lief te hebben – het klinkt mooi. De realiteit is vaak zo anders, zo ruw, zo beperkt, zo onbeholpen en stuntelig. Ook en misschien wel vooral in het gezin, waar je dicht op elkaar leeft. Elkaar

willen liefhebben is een keuze, telkens weer. Zo staat het ook in de trouwbelofte: 'Ik *wil* je liefhebben en waarderen al de dagen van mijn leven.'

Liefde vraagt tijd: tijd om te groeien in verbondenheid en tijd om er voor elkaar te zijn.

Tijd om te vieren

God rust uit van al het werk dat Hij verricht heeft. God heiligt en zegent de zevende dag.

Hoe deugdzaam is het wanneer je de teugels kunt laten vieren, het wat kalmer aan kunt doen, op adem kunt komen, de dingen even kunt loslaten ... om andere dingen die er voor jou en je gezin écht toe doen, beter te kunnen vasthouden en vieren. Hoe uiteenlopend deze 'schatten' in gezinnen ook zijn, ze hebben op de een of andere manier te maken met verbinding: verbinding met jezelf, verbinding met de mensen die je dierbaar zijn, verbinding met de dragende grond van je bestaan. Voor christenen is het een dag die telkens weer uitnodigt om op Gods adem te komen en je af te stemmen op het Woord dat leven geeft.

Ook hier klinken de woorden van de psalmist als een uitnodiging en een appel: 'Dit is de dag die de Heer heeft gemaakt, laten wij hem vieren met vreugde' (naar psalm 118, 24).

Worstelen met de tijd

Op duizend-en-een manieren kunnen mensen met de tijd worstelen: te druk, te vol, te leeg, te begrensd, te eindeloos, te kort, te lang, te vermoeiend, te saai, te veel, te weinig, te slecht, enzovoort ... Zo divers als de worstelingen van mensen met de tijd zijn, zo divers zijn hun onderliggende ervaringen. Als pastor erkenning geven aan dit worstelen met de tijd is erkenning geven aan wat mensen beleven, aan wat er

achter hun worsteling zit aan vragen en gemis, aan frustratie en verlangen. Het gaat om zien en gezien worden, om beluisteren en zich beluisterd weten, om het geschenk van de tijd wanneer mensen op verhaal willen komen.

Ook pastores en pastoraal geëngageerde vrijwilligers zijn niet immuun voor het worstelen met de tijd, voor ervaringen van overvraagd zijn, van verminderde draagkracht en keuzestress, van moeten loslaten en van (noodgedwongen) anders leren vasthouden. Hoe deugdzaam is het wanneer ook zij zich beluisterd en erkend weten door iemand die dan tijd maakt om er te zijn namens Hem die is 'Ik zal er zijn' in tijd en eeuwigheid.

Familiedag op 4 oktober 2015

Onder het motto 'Family Time' organiseren IDGP en de diocesane diensten voor gezinspastoraal in samenwerking met CCV, IJD en de abdij van Averbode een familiedag over gezin en tijd.

Op het programma activiteiten voor jong en oud, apart en samen: een tocht op het domein van de abdij, lezingen en werkwinkels, een eucharistieviering, een wandeling, zang, ontmoetings- en uitwisselingsmomenten ...

Deze dag richt zich tot alle gezinnen en families, (groot)ouders met (klein) kinderen, meters en peters met hun doopkind, verloofden, koppels zonder kinderen, pastorale medewerkers die met gezinnen op weg gaan, alle geïnteresseerden en sympathisanten. Ook wie alleen komt, is welkom.

Plaats: Abdij van Averbode. Info en programma: www.familytime.tk of www.gezinspastoraal.be/336

KLOKKENSPEL

KERKKLOKKEN GAAN
MEE MET HUN TIJD

Gebeurt het wel eens dat hier of daar een omwonende het op de heupen krijgt van het luiden van de klokken bij het kriecken van de dag en wenst dat ze een toontje lager zouden zingen, in Oud-Turnhout is het nog lang niet zover. Tot de jaren 1960 werden de klokken van de Sint-Bavokerk manueel bediend door de koster – en begrafenisondernemer Caers, die ‘onder de toren’ woonde. Nadien nam de elektronica het over. Maar luiden doen ze nog zoals vroeger. En nog steeds stellen heel wat mensen uit het dorp hun tijd erop af.

Kristin De Raeymaecker

Sinds 2009 is de vroegere postbode Jhony Bastiaensen klokkenluider van dienst, dit wil zeggen: hij programmeert de elektronica nauwgezet. Driemaal per dag wordt een dagdeel letterlijk ingeluid: om 7 uur, om 12 uur en om 18 uur. Ook tijdens grote vieringen wordt er geluid: huwelijken, begrafeningen, Te Deumvieringen. Het klokkengelui op een willekeurige dag ...

07:00 Er is geen ontkomen aan: de ochtendklanken van de klokken wekken het dorp! Tot 1980 gebeurde dit al om zes uur. Maar toen kwam een gezin met drie kleine kindjes vlak bij de kerk wonen. Die ukken werden om zes uur wakker van het klokkenspel, waarop ze hun ouders ook uit bed zetten. Weekdag of weekend: de klokken en de kinderen kenden geen genade. De zwaar beproefde ouders vroegen de pastoor om dit klokkengelui naar zeven uur te verplaatsen. Vol begrip stemde de priester in. De meeste mensen hebben ondertussen zelf een wekker en er zijn nog nauwelijks boeren die vroeg gewerkt moeten worden om de koeien te melken. Dus was er eigenlijk geen dwingende reden meer om de klokken om zes uur te luiden. Sindsdien luiden ze om zeven uur.

10:00 De klokken luiden even bij het begin van een begrafenis. Enkele dagen tevoren maakte hun welbepaald gelui op een willekeurig moment van de dag al het overlijden van de persoon in kwestie bekend aan de dorpsbewoners. Luidt de grote klok en dan de kleine, dan weet het dorp dat er een man overleden is; luidt eerst de kleine klok en dan de grote, dan is een vrouw uit hun midden heengegaan.

Jhony Bastiaensen, klokkenluider van dienst in de Sint-Bavokerk in Oud-Turnhout.

Naast de luidklokken huist in vele kerk- en andere torens ook een ander klokkenspel: de beiaard. "Als kind trok de toren en de beiaard mij al erg aan", vertelt stadsbeiaardier Luc Dockx van Hoogstraten gepassioneerd. "En wat is er fijner dan van je passie je beroep te mogen maken?" Beiaardier mag dan een bijberoep zijn, toch maakt Luc gemiddeld twee keer per week de stevige klim naar de klokken boven in de Sint-Katharintoren om zich er achter z'n stokkenklavier te installeren. In de zomer speelt hij zelfs vaker. "Deze beiaard heeft een gemiddelde grootte. Hij weegt 11.770 kg", legt Luc uit. "Maar er is een grote restauratie gepland. Daama zal hij dubbel zo zwaar worden. Dat belooft, want beiaard spelen is zware fysieke arbeid, maar je geest ontspant er helemaal van!" Is het daarboven niet erg eenzaam? "Je doet het wel alleen, maar het voelt nooit aan als eenzaam", weet Luc. "Via de klokken sta je in contact met mensen in de wijde omgeving. En als de vele luisteraars, na een uurtje zomers onthaasten, tijdens een beiaardconcert applaudisseren, hoor je dat tot boven." (JG)

11:00 Ook bij het buitengaan uit de kerk na de uitvaart luiden de klokken.

12:00 De middagklok luidt elke dag. Vroeger onderbraken de mensen op het veld of in de stal even hun werk om het angelus te bidden. Denk maar aan het bekende schilderij van de biddende aardappelrooier en zijn vrouw op het veld van de Fransman Jean-François Millet. Een herinnering aan oerkatholieke tijden.

16:45 Op zaterdag roept klokkengelui de mensen naar de kerk. Om 17.00 uur vangt inmers de weekendviering aan. Als vanuit deze viering ook mensen met de communie naar zieken vertrekken, worden de klokken nogmaals kort geluid.

18:00 De avondklok ... De dag loopt ten einde ... Vroeger keerden de boeren terug van het veld ... Nu eten heel wat gezinnen klokvast om zes uur. Maar of men op dit uur de dag stilaan zal afsluiten zoals vroeger? Ik betwijfel het!

DOMINO

DE ZONDAG, EEN DAG OM TE RUSTEN,
TE WERKEN OF TE SHOPPEN?

Ward Kennes

*De koopzondagen in Antwerpen en Brussel hebben het debat over de zondagsrust opnieuw aangewakkerd. Ook de plannen van bpost om op zondag pakjes te bestellen blijven niet zonder reactie. **Want waar trekken we de grens? Een kwarteeuw geleden leidden de zondagsopeningen bij IKEA tot een maatschappelijk debat en zelfs rechtszaken vanwege de concurrenten.***

Ward Kennes
*Vlaams volksvertegenwoordiger
Burgemeester van Kasterlee*

Zondagswerk maakt al langer deel uit van de industriële productie. Heel wat productieprocessen kunnen immers niet zomaar worden stilgelegd. Ook in de zorg- en hulpverlening wordt zondagswerk aanvaard omdat het een noodzaak is. Hoewel de arbeidswetgeving inderdaad heel wat uitzonderingen voorziet, gaat ze wel degelijk nog steeds uit van het algemene principe van het verbod op zondagsarbeid. Het debat is er dan ook een over vallende dominosteentjes. Want waarom zouden sommige werknemers wel beschikbaar moeten zijn op zondag en andere niet? Vooral als het werk op zondag dient om de vrije tijd in te vullen van wie niet moet werken, ontstaat het beeld van een arbeidsmarkt met twee snelheden.

Dat de koopzondagen in het middelpunt van het debat staan, is geen toeval. Winkelen

verschuift steeds meer van een functionele activiteit naar een invulling van vrije tijd. Winkelzones worden omgetoverd tot 'toeristische zone' om het ganse jaar koopzondagen te kunnen organiseren. Toch zijn de Antwerpse koopzondagen volgens een recente bevraging geen onverdeeld succes. Voor de helft van de modewinkels zijn ze niet rendabel. Het winkelpersoneel loopt er vaak niet warm voor, en ook een groot deel van de zelfstandige handelaars vindt het geen goed idee. De uitbreiding naar meer en meer koopzondagen lijkt in die zin vooral een politiek statement.

Dat de mens niet louter een consument is en het behoud van een collectieve rustdag de ontwikkeling van een 24 uurseconomie kan tegengaan, zijn argumenten om toch één dag per week de economie en het consumeren 'stil te leggen'. Maar online shoppen en permanente digitale communicatie maken die redenering enigszins achterhaald.

Is de zondagsrust dan iets van de vorige eeuw, zoals sommigen beweren? Zelfs het tijdspectief van een eeuw lijkt me in deze wat kortzichtig. Heel wat religieuze voorschriften en geboden zijn ontstaan vanuit eeuwenlang opgebouwde kennis, inzicht en wijsheid. Dat is ook het geval voor de zondagsrust. Alle religieuze en culturele gemeenschappen kennen feest- en rustdagen die de leden met elkaar delen. In onze beschaving met haar christelijke wortels heeft de zondag die vaste plaats verworven van collectieve rustdag. Het gaat niet om een absolute wet maar wel om een fundamentele regel. De rustdag is er voor de mens, maar de mens mag er uiteraard niet het slachtoffer van worden.

In een wereld die wordt gedomineerd door economische wetmatigheden en

een 24 uurseconomie die steeds meer flexibiliteit vergt van zowel werknemers als werkgevers, is een beweging die tegenwicht vormt levensnoodzakelijk. Heel wat problemen met opvoeding, voeding of gezondheid hebben te maken met een gebrek aan structuur. De druk om zich steeds meer flexibel op te stellen, eist een relationele tol. Respect voor de zondagsrust is ook het respect voor grenzen: grenzen aan de flexibiliteit, grenzen aan het loslaten van veilige structuren, grenzen aan een steeds maar voorthollende economie. De zondagsrust op de schop zetten, doe je toch maar als je blind blijft voor een aantal tekenen des tijds zoals stress, burn-out, relationele breuken en toenemende psychische problemen.

Sociale cohesie, gemeenschapsvorming en een ritme in gezin, school, werk en ontspanning zijn gebaat met een collectieve rustdag als algemeen principe en zondagswerk als de uitzondering. We kunnen immers wel allen op een ander tijdstip 'uitrusten', maar we kunnen niet louter individueel onze vrije tijd beleven. Gezamenlijke rustmomenten bieden kansen voor voetbalmatchen, familiefeesten, een buurtbarbecue, een uitstap met een vereniging, de zondagsmis, een weekeinde met vrienden of samen uitslapen.

De collectieve weekcyclus bestaat al lang en kent een veel grotere ruimtelijke spreiding dan het christendom of de westerse beschaving. De rol van het cyclische in de sociale ordening is een onderdeel van elke beschaving. Het is te kostbaar om zomaar overboord te gooien.

De tijd waarnemen is een aparte bezigheid. Tijd van vakantie kan ook dat zijn: het gadeslaan van het doorgewone leven op een plek. Laat je verrassen!

ONDER DE TOREN

OP EEN DOORDEWEEKSE DAG DE TIJD GADESLAAN

De zon komt tevoorschijn achter de Zimmertoren als ik aankom op het plein. De schaduw doet de toren nog donker kleuren. Het is nog niet echt duidelijk hoe laat het is. Het plein is nog **in rust** en we genieten van de stilte, slechts af en toe doorbroken door een voorbijrijdende auto. Het belooft een mooie dag te worden.

Die belofte wordt al snel helderder. Een uurtje later begint het leven op het plein zijn dagelijkse vorm te krijgen. De **eerste bestelwagens** parkeren zich op een normaal autovrij gedeelte. De bevoorrading voor wat mensen zullen verorberen binnen enkele uren is begonnen.

Het blijkt de dag van de week waarop de **vuilnis-kar** de resten van de voorbije dagen komt ophalen.

En ook de **straatveger** passeert. Groot en klein vuil worden verwijderd. Het plein dient proper te zijn. Al was het maar om de reclame zijn werk te laten doen.

Iets verderop geniet een **kindje** van een wandeling met haar papa. Rustig, zonder zich te haasten, laten zij de zon toe op hun leven. De dag kan niet meer stuk.

Tijd om de mensen uit te nodigen en alles voor hen in gereedheid te brengen. **Tafels** worden geschikt. Menukaarten worden klaargelegd.

De werkmannen gaan aan de slag. Ze realiseren een nieuwe **trekpleister** in Lier. Vlak naast de toren wordt ijverig gewerkt aan het nieuwe Zimmermuseum.

Op een doordeweekse dag zet ik me onder de beroemdste klok van Lier en omstreken. De tijd wordt er in bollen, (wijzer-) platen, en klanken weergegeven. Een ideale plek dus om een dagje te verwijlen in de schaduw van de klok en gade te slaan wat er zoal in haar nabijheid gebeurt terwijl de tijd wegtikt. Het Zimmerplein is een merkwaardig plein. Voor de toren staand, zie ik rechts, aan de middagzonnkant enkel terrasjes van cafés of eethuizen. De andere kant is het terrein van banken en handelszaken. Aan die kant rijden de auto's voorbij, de terrasjeskant is breed autovrij gemaakt.

Als je met de wagen komt, moet ook het parkeren **betaald** worden. Hoelang wil ik hier nog blijven? Hoeveel wil ik hier beleven? Wat wil ik hier allemaal ervaren? En wat kost mij dit?

's Middags begint het leven echt op gang te komen. De eerste uren waren voorbereiding. De **toeristen** stromen toe. Is dit nu die beroemde toren? Wat is er juist te zien? En waarover gaat dit allemaal? Tegen de zon in naar boven staren om het spektakel te bewonderen.

En ook de iets **minder trage toeristen** passeren. Zij lijken meer geïnteresseerd in de weg voor hen en hoe die zich naast de

toren een weg naar buiten de stad baant. Op de Netedijken zullen we kunnen doorfietsen!

De dag vordert. De school is uit. Jongeren met **boekentassen** vol opdrachten palmen het plein in en ploffen neer op een bank. Huiswerk is voor straks, eerst even bijpraten.

In de avonden zet de zon de toren in het volle licht. Het is een **kalme avond**, de rust zal hier gauw weerkeren. Het Zimmerplein zal weer enkele verlaten uren kennen, om morgen opnieuw wakker te worden.

Lea Verstricht

Foto's: © Lea Verstricht

GROEP IN DE KIJKER

EEN ZORGELOZE VAKANTIETIJD DANKZIJ ZONNEKAMP

'Alles voor onze gasten!' Dat is zowat het motto van de vele vrijwilligers die tien dagen van hun vakantie opofferen om het jaarlijkse zomerkamp voor mensen met een mentale en/of fysieke beperking in goede banen te leiden. Hoewel opofferen? "Ik zou het niet kunnen missen", getuigt Annemie Bylemans die zich al bijna tien jaar inzet voor Zonnekamp. "Tien dagen is misschien wel lang, maar je krijgt ontzettend veel terug: het enthousiasme en de warme dankbaarheid van de deelnemers, maar ook de vriendschap onder de begeleiders."

Saskia van den Kieboom

Zonnekamp is een afsplitsing van de Katholieke Vereniging Gehandicapten, maar staat inmiddels al 33 jaar op eigen benen. Elk jaar bezorgt de organisatie een vijftigtal gasten een onvergetelijke vakantie. De meeste deelnemers gaan al jaren mee, maar elk jaar zijn er ook nieuwelingen. Er staat dan ook geen maximumleeftijd op deelname.

"We willen hen tien onvergetelijke dagen bezorgen. Daartoe halen we alles uit de kast. We passen onze activiteiten zo aan dat al onze gasten kunnen deelnemen, jong of oud, groot of klein, met of zonder rolstoel. Ons motto is dan ook 'alles voor de gasten'. De dagelijkse belemmeringen die fysieke beperkingen met zich brengen, trachten we deze dagen

zoveel mogelijk te vergeten", legt Annemie uit. "Tegelijk bieden we op deze manier de ouders van onze gasten de tijd om er even uit te trekken zonder dat ze zich zorgen hoeven te maken over hun kind dat extra zorg heeft."

Tegelijk kiest de organisatie van Zonnekamp er bewust voor om de kinderen van de begeleiders mee te nemen op kamp. Annemie verduidelijkt: "We merken dat zij op die manier op een gezonde manier leren omgaan met mensen met een beperking. Vaak gaan zij later zelf mee als leiding."

Bij de voorbereiding van zo'n Zonnekamp komt er heel wat kijken. "We gaan ieder jaar op kamp van 1 tot 10 augustus", vertelt Annemie. "De leiding komt een dag eerder aan en blijft een dagje langer om alles op te bouwen of weer af te breken." De laatste jaren wisselen de kampplaatsen tussen Hoogstraten en Schoten. Deze zomer wordt het terug Hoogstraten. "We zijn volop op zoek naar nieuwe kampplaatsen, maar dat is een moeilijke zoektocht", licht Annemie toe. "Het gebouw moet immers rolstoeltoegankelijk zijn en moet over voldoende bedden beschikken. We hebben heel wat ruimtes nodig voor de verschillende activiteiten en de locatie moet de mogelijkheid bieden om zelf te koken, want heel wat van onze gasten volgen een specifiek dieet."

De organisatie is ook steeds op zoek naar vrijwilligers. "Zonnekamp draait volledig op vrijwilligers", zegt Annemie niet zonder trots. "Velen gaan al jaren mee, maar elk jaar is er wel iemand die er om een of andere reden jammer genoeg niet bij kan zijn. Daarom zijn nieuwe krachten welkom."

Zelf is Annemie al bijna tien jaar aan de slag als vrijwilliger bij Zonnekamp. "Zoals zo velen belandde ik hier via via. Je komt eens mee met een vriend of vriendin en je bent meteen verkocht. Voor buitenstaanders lijkt het soms een hele opgave om tien dagen van je vakantie op te offeren aan zo'n kamp, maar het enthousiasme van de gasten en de verbondenheid tussen de begeleiders maakt dat het een feest is om hier te mogen meedraaien. Gasten die je een warme handdruk geven of een welgemeende glimlach ... het zijn kleine tekens van waardering die zoveel waard zijn ..."

Op zoek naar vrijwilligers

Nieuwe krachten (vanaf 18 jaar) zijn steeds welkom. Je hoeft geen voorkennis te hebben. De ervaren leiding neemt je mee tijdens je eerste kamp en je leert al doende. Meer info bij zonnekamp@gmail.com.

ESTAFETTE

MEDEWERKER UIT DE KERK AAN HET WOORD

Annie Walscharts kwam in haar leven tweemaal op een keerpunt door ... een artikel in 'Kerk & Leven'. Het tweede artikel bracht haar ertoe om de – momenteel – enige vrouwelijke provincieaalmoezenier of 'padre' te worden in het Belgisch leger.

© 29 Bataljon Logistiek

Annie Walscharts

“

Als men mij twintig jaar geleden had gezegd dat ik ooit bij het leger zou gaan werken, had ik vol ongeloof gereageerd. Maar ik ben nooit ergens zo goed ontvangen”, glimlacht padre Annie. In haar familie was er geen enkele band met Defensie, wel met de Kerk. Vader en moeder hadden een druk zelfstandigersleven en brachten daarbij nog drie kinderen groot in een gelovige sfeer. Voor Annie was God altijd een evidentie. “Ik kon me gewoon geen dag voorstellen zonder God in mijn leven of dat ik niet met God zou hebben gesproken. Dat kwam volledig uit mezelf.”

“Toen ik regentaat Nederlands-Engels studeerde, volgde ik godsdienst als derde vak. Enkele jaren later begon ik les te geven, huwde, kreeg drie kinderen en engageerde me samen met mijn echtgenoot in de parochie. Maar de opgelegde leerstof godsdienst vond ik toch zo leeg! Een maand lang in de godsdienstles het verkeersreglement bespreken zonder Jezus en God te vermelden, leek me niet te kunnen.”

“Het was in die periode dat het parochieblad mijn leven een eerste keer een andere wending zou geven door een artikel over avondonderwijs Hebreeuws met Aramese invloeden, taal van de Bijbel. Een diepere kennis daarvan maakt veel duidelijker en hielp me inhoud te geven aan mijn geloof. Wat volgde was veel zelfstudie naast mijn gezinsleven en mijn engagement in de KAV en de Werkgroep Inspiratie. Ondertussen bleef ik interimleerkracht verspreid over vijf scholen, tot ik besloot als zelfstandige een kinderopvang uit te bouwen. Dat werden elf boeiende jaren.”

Flower Power

“In die jaren groeide de gedachte om pastor te worden. Toen gooide 'Kerk & Leven' mijn leven voor de tweede keer overhoop door een gesprek met de eerste vrouwelijke legeraalmoezenier. Ik schreef naar het bisdom van de Krijgsmacht: een dienst die van de aartsbisschop afhangt en onder leiding staat van een hoofdaalmoezenier, toen Ward Heyrman. Nog tijdens het onderhoud zei ik hem dat het niets voor mij

zou zijn. Ik was al bij de deur, toen hij me zei: 'Ik zet u toch op de lijst!' Maanden later stuurde hij een collega om te praten over de dienst in de regio Antwerpen. Eén jaar later was ik aalmoezenier. Ik, een kind uit de Flowerpowertijd! Het was alsof God me zei: 'Genoeg nu, Ik zeg u waar Ik u nodig heb.’”

“Dat leger bleek een wereld waar ik wél mocht zeggen dat Jezus de zoon van God is. Hier eist men van me te zijn wie ik ben. Wat ik dan zoal doe? Eerst was ik verantwoordelijk voor de militairen in de regio Brasschaat. Een duizendtal. Daar kwam naderhand de zorg voor de bedevaart naar Lourdes bij, de onderofficierenwerking, het Apostolat Militaire International (AMI), het Interdiocesaan Pastoraal Beraad en de Diocesane Pastorale Raad. Voor eenheden in het buitenland zijn er de familiedagen.”

“Het gaat vooral om menselijke contacten, een woordje doen. Je vertrekt vanuit een sociaal dienstbetoon, je kunt problemen verhelpen, je mag hun kinderen dopen. Een soort parochiewerk dus. Dat betekent ook oog hebben voor deze mensen als ze met trauma's terugkomen uit het buitenland. Gewezen minister Flahaut merkte ooit op dat militairen daar geen last van mogen hebben. (fe!) Denk je dat een chirurg die tijdens een operatie een kind ziet sterven, niet aangedaan kan zijn?”

“Ik hecht ook echt aan de aanspreking 'padre'. Dus niet 'madre', zoals men soms suggereert. 'Madre' is moeder. Dat wil ik natuurlijk ook zijn. Maar 'padre' staat voor 'herder'. Herder zijn betekent zorg dragen voor elkaar. Daar draait het om.”

”

Paul Verbraeken

In het kader van de herdenkingen van de Eerste Wereldoorlog organiseert Annie Walscharts op 8 november om 15 uur in de Antwerpse Sint-Laurentiuskerk in samenwerking met het bisdom en de Antwerpse Raad van Kerken een oecumenische viering onder het motto 'Samen onderweg naar vrede'.

DE KIOSK

MEDEDELINGEN

BENOEMINGEN

Johan **De Pauw**, norbertijn van Tongerlo, werd per 1 juni 2015 benoemd tot parochievicaris Westerlo, Sint-Lambertus en Westerlo, Sint-Michiel, *Oevel*, voor een periode van zes jaar.

Lieven **Snyers**, deken van dekenaat Kempen-Oost, werd per 1 juni 2015 benoemd tot pastoor-deken te Beerse, Sint-Quirinus, *Vlimmeren* en Beerse, Onze-Lieve-Vrouw van Altijdurende Bijstand, *Den Hout*, voor een periode van zes jaar.

STOPZETTING

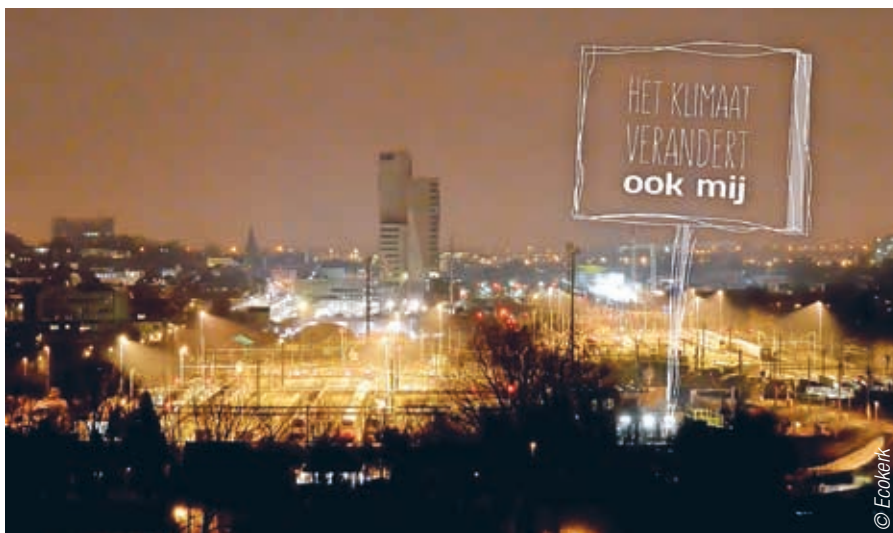
Paul **Dierckx**, priester van het bisdom Kigali (Rwanda), nam per 11 april 2015 ontslag als verantwoordelijke voor de diaconale dienst Klein Engeland te Turnhout. De bisschop stelt er prijs op bij deze gelegenheid zijn medewerker van harte te danken.

OVERLIJDEN

Op 18 april 2015 overleed te Buggenhout Willem **Zoons**, priester van het Heilig Hart van Jezus, voormalig pastoor te Merksem, Heilig Sacrament. Hij werd geboren te Neeroeteren op 16 december 1927 en tot priester gewijd op 11 juli 1954.

Op 23 april 2015 overleed te Lichtaart *Karl* Carolus **Wouters**, voormalig pastoor te Kasterlee, Onze-Lieve-Vrouw, *Lichtaart*. Hij werd geboren te Zandhoven op 18 maart 1926 en tot priester gewijd op 22 juli 1951.

Op 27 april 2015 overleed te Borgerhout Gustaaf **Van der Beken**, missionaris van het Heilig Hart, meewerkend priester in het Woon- en Zorgcentrum Sint-Jozef te Rumst. Hij werd

Op scheppingszondag 6 september nodigt Eokerk ons uit om onze manier van leven te herijken en een nieuwe uittocht aan te vatten, weg uit de 'vrijwillige consumptieslavernij' waarin we gevangen zitten, dwars door de crisiswoestijn, naar het 'goede leven' in een geheelde, verzoende en bevrijde schepping. "Duurzame ontwikkeling, het tegengaan van de klimaatverandering, en het gevecht tegen armoede en honger, vereisen een gelijktijdige aanpak, een sterke, gedeelde visie, en krachtige instrumenten voor actie en beheer", benadrukt Karel Malfliet, stafmedewerker Eokerk. Daarover gaat ook het eisenpakket van Eokerk en de christelijke solidariteitsorganisaties en hun internationale netwerken. Je kunt deze eisenbundel onderschrijven op www.hetklimaatverandertookmij.be. Zo geef je een krachtig signaal aan onze politici dat het klimaat ook jou verandert, en dat ze op de klimaatop in Parijs dringend werk moeten maken van een ambitieus, bindend en rechtvaardig klimaatakkoord. Meer info over de actie en Scheppingszondag met onder meer liturgische suggesties vind je op www.ecokerk.be.

geboren te Asse op 8 april 1930 en tot priester gewijd op 19 augustus 1956.

Op 3 mei 2015 overleed te Geel Jan **Dekoninck**, voormalig pastoor te Geel, Onze-Lieve-Vrouw-Bezoeking, *Larum*. Hij

werd geboren te Mol op 25 maart 1937 en tot priester gewijd op 8 juli 1962.

Het bisdom Antwerpen organiseert opnieuw een diocesane bedevaart. In 2016 pelgrimeren we niet in de voetsporen van Franciscus naar Assisi zoals twee jaar geleden, maar keren we terug naar Rome, zoals in 2012 in het kader van het Jubeljaar 4(5)0 jaar bisdom Antwerpen. In 2016 zal onze bedevaart in het teken staan van barmhartigheid. Dat is meteen ook het thema van het Heilig Jaar dat paus Franciscus aankondigde. Dat 'Jubeljaar van de Barmhartigheid' start op 8 december met de opening van de heilige deur van de Sint-Pietersbasiliek en eindigt op 20 november 2016. Verder info volgt.

© Christa Damen

Diocesane bedevaart in juli 2015

HIGW PAKT HET ANDERS AAN

Al twee jaar is het Hoger Instituut voor Godsdienstwetenschappen of HIGW Antwerpen aan een hervormingstraject bezig. Het instituut biedt de basis voor de opleiding pastoraal handelen, maar ook voor de opleiding tot gebedsleiders.

Een hervorming drong zich op omdat de opleiding tot pastoraal werk(st)er of diaken tot nu toe niet naadloos aansloot op de basisopleiding aan het HIGW.

Ilse Van Halst

Dit probleem is nu verholpen door al een 'pastorale unit' in te voegen in de eerste drie HIGW-jaren. Binnen de opleiding Pastoraal Handelen zal dan juist weer een intellectueel blok aangeboden worden. "Daarnaast maken we de hele opleiding actueler door te kiezen voor interactief onderricht. We hechten er veel belang aan dat de leerstof landt in de levens en de werkkringen van de studenten", licht toekomstig directeur Martha Hoffenkamp toe. Per 1 september volgt ze Marieke Nys op, die het instituut vele jaren in goede banen leidde. Op 14 november wordt ze in de bloemetjes gezet.

Martha vervolgt: "Verder bieden we ook nieuwe vakken aan, zoals het vak Interculturele Communicatie. Tot slot richten we op verzoek van onze studenten zelf en in samenwerking met het CCV buiten de verplichte cursus ook eenmalige leerhuizen in 's avonds. Op deze lezingen met interactieve momenten is elke geïnteresseerde welkom."

Het HIGW biedt drie studiemogelijkheden. "Mensen met een serieuze roeping om pastoraal te werken, ook al is die misschien nog niet helemaal uitgekristalliseerd, kunnen bij ons terecht voor de opleiding tot diaken of pastoraal werk(st)er", legt Martha uit. "Het HIGW zoekt mensen die God zowel graag in de Kerk willen ontmoeten als in de ogen van de medemens. Misschien krijgt hun nieuwe baan vorm tijdens hun studie en werken ze straks in het pastoraat, bijvoorbeeld in een van de kerken of ziekenhuizen."

"We zoeken ook mensen die graag onderwijs geven aan jongeren en kinderen", vervolgt ze. "Jongeren hebben het recht om te groeien in een echt beleefd geloof binnen de wereld van vandaag. Gelovige christenen met hun hart op de goede plaats zijn welkom in de opleiding tot godsdienstleerkracht basis- of secundair onderwijs." Het HIGW volgt ook nauwgezet de actuele

situatie op de scholen, waar multiculturaliteit nieuwe uitdagingen met zich meebrengt. "Waar ligt onze eigen katholieke identiteit in de gesprekken die de leraren onderling en met de leerlingen aangaan? Hoe staan onze aankomende godsdienstleraren daar zelf tegenover? Waar liggen hun vanzelfsprekendheden, hun vragen en ook hun twijfels? Wat verwacht de Kerk?"

Voor wie niet direct een baan zoekt, maar wel geïnteresseerd is in wat ons geloof te bieden heeft, heeft het HIGW tot slot een gevarieerd aanbod aan vormingen. "Hier kan men onder meer de theoretische basis leggen voor een vorming tot gebedsleider", stipt Martha aan. "Daarnaast biedt het HIGW een brede waaier van lezingen en cursussen aan. Wist je bijvoorbeeld dat mindfulness geen uitvinding van de 21ste eeuw is, maar dat christelijke kloosterlingen al eeuwen geleden wisten aandachtig te leven? Laat je meenemen op ontdekkingsstocht in het HIGW. Je kunt ook de liturgie van de Kerk bestuderen of meer te weten komen over het interieur van de kathedraal. Je kunt je verdiepen in de verhouding tussen geloof en actualiteit, de pelgrimages naar Santiago of het schilderen van iconen. Of je kunt meer leren over de Bijbel, de kerkgeschiedenis, spiritualiteit of de wereldgodsdiensten. Genoeg schitterends om te studeren in deze schatkamer van ons geloof!"

© HIGW

Contactpersonen: Secretariaat
Kathleen De Waele, Campus TPC,
Groenenborgerlaan 149

2020 Antwerpen, 03 287 35 67 of
directeur Martha Hoffenkamp 0468 20
46 57. Rechtstreeks inschrijven kan
via higw@dsko.be of www.higwa.be.
Voor alle modules en afzonderlijke
lessen kan iedere geïnteresseerde zich
inschrijven.

© Gaël Maleux

Jerusalem - Holoceen

FRANCISCUS, GOD EN JERUSALEM

LEREN VAN CULTUURMAKERS OVER WIE WE ZIJN

Vlaanderen levert sterke cultuur af. We maken originele televisieseries met acteurs die bulken van talent; we lezen goede boeken van Vlaamse auteurs; onze beeldende kunstenaars worden wereldwijd gewaardeerd; muzikanten scoren over de grenzen en ook op het theater mogen we trots zijn. Kunst en religie zijn aan elkaar verwant: het kijken naar de werkelijkheid en de verbeelding van hoe een andere wereld mogelijk is, wordt erin uitgedrukt. Op een aantal programma's in culturele centra mag religie weer expliciet aan bod komen. Als CCV willen we graag meestappen in de culturele ontdekkingsstocht van hoe geloof en religie weer aan de orde komen vandaag. Een greep uit het aanbod.

Lea Verstricht

We starten in Antwerpen in de Arenbergschouwburg, een heerlijke plek om te vertoeven. Op 1 en 2 oktober speelt Jenne Declair daar zijn nu reeds succesvolle theatermonoloog *Franciscus, de heilige jongleur van Assisi*. Jenne brengt de heilige Franciscus als een man van vlees en bloed die zoekt naar verbondenheid met al wat leeft. Als 'speelman van God' – zo noemde Franciscus zichzelf – keek de heilige naar de wereld en zocht naar samenhang, vrede, eenvoud en liefde. Hij deed dit op een manier die zo origineel bleek, dat ze acht eeuwen later nog steeds actueel blijkt. "Jenne speelt en zingt met brio: hij is een verteller, Franciscus, een boer, paus, kardinaal of een van de broeders van

Franciscus", zegt de aankondiging. Dario Fo staat garant voor de tekst. We worden ingeleid door *Kenny Brack*, franciscaan in Antwerpen, en wie weet spreken we nadien ook met Jenne Declair zelf.

Onze culturele ontdekkingsstocht voert ons naar de Singel, op 13 en 14 februari. Het piepjonge theatercollectief BOG brengt daar een productie *GOD*. Zo simpel kan het zijn. Jonge mensen peilen naar wat of waarin mensen geloven. Geloof kronkelt als een onderstroom onder het (samen) leven van mensen en komt in een brede variëteit naar boven. 'Waarom?' is de centrale vraag in dit verrassende theaterstuk voor gelovigen en niet-gelovigen, en wat hen bindt. Dries de Bakker, pastoraal werker in de Kempen, zal het gesprek mee vormgeven en ook dramaturge Roos zal deelnemen aan het gesprek.

Op 9 maart belanden we in Turnhout. In de Warande speelt *Jerusalem – Holoceen*, een "indringende documentaire voorstelling over een van de meest complexe steden ter wereld": Jeruzalem, ook de stad van de vrede genoemd. Voor wie er was of erover las, overheerst waarschijnlijk het beeld van de merkwaardige aanwezigheid van de drie grote godsdiensten: jodendom, christendom en islam. Een stad vol breuklijnen, waarin ieder zijn weg zoekt naar wat heilig is. Hoe is de stad geëvolueerd in tien jaar tijd? Beelden uit 2003 worden geconfronteerd met realiteiten uit 2013. Dit kan niet anders dan boeiend materiaal opleveren. En een mogelijkheid om ook onze eigen wereld te leggen op wat tien jaar eerder was. "*Jerusalem* is een pakkende en uitzonderlijk mooie getuigenis op vijf schermen met een live soundtrack", belooft de programmabrochure. Bart Paepen zal een inleiding geven over het Heilig Land. De nabespreking doen we met de makers van de documentaire.

Verbondenheid met de zoekers van vandaag die op hun wijze een verhouding zoeken met religie en geloof. Het kan iedereen die leeft vanuit geloof en die er af en toe over wil reflecteren, helpen om zelf het contact met de wereld niet te verliezen. Lees de programmabrochure erop na, en hou de info in de gaten.

Een overzicht van alle activiteiten die door de verschillende diensten, verenigingen en bewegingen in ons bisdom georganiseerd worden, vind je op www.bisdомantwerpen.be (klik op kalender in de linkerkolom) of via de link op www.relevant-bisdомantwerpen.be.

DOORKIJK

BEZINNING

© Zuster Annie

DE WOESTIJN ZAL BLOEIEN

“

*De woestijn zal vrolijk zijn, juichen en bloeien.
De woestijn zal bloeien als een lelie. (Jesaja 35, 1)*

”

Nairobi 2001. Zuster Marie Dominique Mwema, toenmalig lid van de hoofdraad van de zusters van Don Bosco, beëindigt haar bezoek als visitator in Kenia. Ze heeft kunnen vaststellen hoe de zusters prachtig opvoedend werk verrichten in een land dat niet gespaard blijft van veel lijden. Ze zijn met 55 zusters en tellen daarnaast nog negentien novicen. “Waarom,” zo vraagt zuster Maria Dominique, “bij het gewone blijven? Waarom zouden we niet proberen om nog een stapje verder te gaan? Waarom wagen we ons niet tussen mensen die ver van de bewoonde wereld leven?”

De uitdaging – ons werkterrein uitbreiden tot in North Horr – lag helemaal in de lijn van het verlangen van de bisschop van Marsabits. Horr is een ruw onherbergzaam gebied. De mensen leven sterk op zichzelf. De meesten zijn onwetend op gebied van godsdienst. Ze houden vast aan de eigen traditionele cultuur met haar specifieke ritussen.

© Zuster Annie

Zuster Lutgardis

Hoe daaraan beginnen? Voorwaar, geen makkelijke klus. Op zijn salesiaans dan maar. De zusters wenden zich dus tot de jeugd. Tijdens

“

Waarom zouden we bij het gewone blijven?

”

de vakantie laten enthousiaste zusters, samen met novicen en meerdere vrijwilligers, via vorming, sport en spel, kinderen en jongeren heerlijke dagen beleven. Via de kinderen komen ze in contact met de ouders en krijgen ze meer voeling met de leefwereld van de bevolking.

Na de vakantie wordt die eerste ervaring in kaart gebracht. Geregeld overleggen de zusters met de bisschop en de parochiepriester. Na een gunstige evaluatie worden drie zusters vrijgesteld om vanuit hun gemeenschap in Karare de band te verstevigen met North Horr. De bevolking van North Horr vindt het echter maar niets dat de zusters steeds over en weer pendelen. Ze willen hen dichtbij. En zo geschiedt het. In 2011 wordt de eerste gemeenschap realiteit. Vier zusters – Patricia, Anastasia, Purity en Regina – vliegen er enthousiast in. Ze hebben de handen meteen meer dan vol: naast de opvoeding van kinderen en jongeren, staan ze in voor de vorming van catechisten, van leerkrachten en niet het minst van de moeders.

Maar de zusters willen nog verder. Ze willen de woestijn in en lanceren een nieuw project *Reach out* om mensen te ‘bereiken’. Want wanneer de zusters twee aan twee naar een dorp trekken, stellen ze immers vaak vast dat de inwoners verdwenen zijn. Die hebben het dorp verlaten op weg naar leefbaarder gebied. Dus gaan de zusters op zoek en trekken ze hen achterna tot ze hen vinden. Ze trekken doorheen de woestijn Chalbi om de nomadengroep Gabbra te bereiken. Als ze bij hen aankomen, is het feest. Dubbel feest, want deze nomaden zijn zo blij dat de zusters zich de moeite getroosten om hen te bezoeken, maar ook de zusters zijn verheugd, want op deze avontuurlijke tochten vinden ze menselijke warmte en openheid voor de bevrijdende boodschap van het Evangelie.

Van verrassing over dankbaarheid naar medewerking: het is de innerlijke weg van deze ruwe maar gelukkige rondtrekkende mensengroep, die – dankzij de zusters – Jezus als reisgenoot krijgen.

De woestijn mag bloeien.

Zuster Lutgardis Craeynest

Zuster van Don Bosco

DROMEND NAAR COMPOSTELA

WANDELEN MET HET GEZICHT GERICHT NAAR GOD

Al eeuwenlang wordt het gedaan. Ook vandaag dromen heel wat mensen ervan de deur achter zich dicht te trekken en met enkel een rugzak op pad te gaan. Wandelen naar Santiago de Compostela. Een hele lange tocht voor de boeg. Het gevoel alles achter te laten. De idee van absolute vrijheid: je hoeft je alleen maar druk te maken over wat je eet en waar je slaapt. Wat moet dat heerlijk zijn! Toch is er maar een enkeling die een pelgrimstocht in volledige zin durft te wagen. Niet iedereen kan het zich immers veroorloven om zo lang van huis weg te zijn.

Pelgrimeren kan echter op verschillende manieren. Waarom niet een bepaald stuk van het prachtige traject van de Sint-Jacobsweg stappen? Of elk jaar een etappe afleggen? Waar het om draait, is dit: durf je en kun je achterlaten? Het alledaagse leven even laten voor wat het is. Niet om weg te vluchten, maar eerder om afstand te nemen, waardoor kijken vanuit een ander perspectief mogelijk wordt.

Pelgrimeren is immers niet vluchten van de werkelijkheid, maar er juist met je beide voeten in gaan staan. Het is de confrontatie met jezelf, anderen en de Ander durven aan te gaan. Het is dus geen weg die van een leien dakje loopt. Je wordt uitgedaagd, je verlegt je eigen grenzen, je durft verder te kijken.

Juist daarom organiseren IJD Antwerpen en IJD Brugge een pelgrimstocht in juli. En niet zomaar een. We stappen in de voetsporen van honderdduizenden andere pelgrims die jaarlijks de *camino francés* bewandelen richting Santiago de Compostela. Het vertrekpunt wordt Puente la Reina waar alle vertakkingen van de route vanuit Frankrijk samenkomen en vanaf daar als één Jacobsroute verdergaan naar Compostela.

Van vrijdag 17 juli 2015 tot en met donderdag 30 juli 2015 laten we ons leiden door de schelp die vele anderen voor ons reeds de weg heeft gewezen. We mogen pelgrims ontmoeten,

elkaar beter leren kennen en leven in eenvoud. Het pure van zo'n tocht nodigt uit om te verdiepen en richting te kiezen. Je tuimelt, valt, staat terug op en gaat verder. De pelgrim vertrekt en gaat op weg. Hij of zij breekt op om aan de reis te beginnen en dat vraagt moed en het verlangen om nieuwe dingen te zien en te beleven. We wandelen samen met Abraham, de Emmaüsgangers, Jezus, vrienden en onbekenden, allen met het gezicht gericht naar God, dankbaar voor onze weg.

Wij kijken alvast uit naar onze tocht. Hoe het zal lopen, weten we nog niet, maar ongetwijfeld wordt het een boeiende en intense ervaring. Inschrijven kan jammer genoeg niet meer, maar wil je weten hoe het ons vergaat? Volg ons dan op Facebook van IJD Antwerpen en Brugge!

Saskia van den Kieboom

Info: Jongerenpastoraal IJD - Antwerpen, ijdontwerpen@ijd.be of 03 454 11 44.

JONGERENKATERN

DRUK IS HET NIEUWE GOED GEWORDEN

'Hoe gaat het?' Het is een klassieke vraag als je iemand ontmoet. Het antwoord is gewoonlijk even klassiek: 'Goed!' Doorgaans verwacht men ook geen ander antwoord. De vragensteller zou wellicht vreemd opkijken als je een volledig relaas zou geven van je welbevinden. Toch is er een verandering merkbaar. 'Goed' lijkt vandaag niet langer het standaardantwoord, maar eerder 'druk'. Vraag je iemand vandaag 'hoe gaat het met je?', dan is de kans groot dat hij of zij antwoordt met 'druk, druk!'

Kunnen we daaruit besluiten dat goed en druk gelijkstaan aan elkaar? Is druk goed? En als je het niet druk hebt, gaat het dan niet goed?

Iedereen lijkt het vandaag druk te hebben, alsof dat de nieuwe norm is geworden. Vooral jonge mensen: studeren, werken, sporten, allerhande jeugdbewegingen, hier en daar wat muzikale en artistieke ontplooiing en uiteraard het contact met familie en vrienden. Een meer dan voltijds bestaan. En toch vinden we dat goed. Het is goed om bezig te zijn, om tijd nuttig te besteden aan fijne activiteiten en veel mensen om ons heen.

We mogen echter ook niet blind zijn voor burn-outs die op steeds jongere leeftijd voorkomen. Steeds meer mensen kunnen plots niet meer mee, kunnen de druk niet meer aan, kunnen niet alle verwachtingen waarmaken en gaan eronder door.

'Hoe gaat het?' 'Druk.' 'En lukt het allemaal?' 'Ja, dat wel.' Het is druk, maar nog niet te druk. Misschien moeten we leren die tweede vraag te stellen als het antwoord 'druk' is. Een eerste stap om zo wat zorg te dragen voor elkaar. Te druk is niet goed, niet fijn, niet aangenaam, en mag vooral ook niet de norm worden.

PLUG & PLAY

Graag zetten we deze keer een boek in de kijker. Een boek vol Bijbelverhalen. Er bestaan al eendeloos veel soorten Bijbelvertalingen. Bijbelverhalen zijn op talloze manieren hertaald en herschreven, voor zowat iedere leeftijdsgroep en doelgroep. Toch is dit boek bijzonder omdat de verhalen deze keer worden verteld vanuit het perspectief van de dieren die erin voorkomen.

Hoe voelde de walvis zich, toen hij Jona in zijn buik had? En wat vond de slang nu eigenlijk van al dat gedoe over de boom van goed en kwaad? Het ene schaap dat verloren was geraakt en uiteindelijk werd teruggevonden, werd beroemd, veel beroemder dan alle andere schapen. Maar is dat ene schaap daar wel zo blij mee?

Je leest het allemaal in het geestige 'Bijzondere Bijbels Beestenboek', geschreven door Klaas A.D. Smelik. De illustraties zijn van de hand van Lika Tov. Het boek is geschikt voor jong en oud met gevoel voor humor en relativiseringsvermogen. Uiteraard kun je het ontlenen in onze infotheek.

© ID

DE BRAAMBES

Psalm 131

Heer, ik draag mijn hart niet hoog,
mijn ogen steken niet van trots;
ik ben niet uit op grootse daden
die mijn krachten te boven gaan.
Verstild ben ik en gerust,
geborgen als een kind bij zijn moeder
zo ben ik, als een kind

Israël, wacht in vertrouwen op de Heer
van nu tot in eeuwigheid.

WAS JIJ ERBIJ?

Mozaïek 2060. Het is een artistiek project dat uitgewerkt werd door meer dan honderd buurtbewoners van het Wijkcomité Sint-Willibrordus in Antwerpen-Noord. De voorstellingen eind maart in de kerk waren in een mum van tijd uitverkocht. Even belangrijk was de weg er naartoe. "Een wijk bouw je op van onderuit, de mensen zelf moeten goesting hebben om er de beste plek op aarde van te maken. Met Mozaïek 2060 hebben we daaraan kunnen bijdragen", vertelt Luk Gijsbrechts, die zijn strepen verdiende als acteur, regisseur en schrijver bij het Seeftheater en Theater Peg. Op creatief samenwerken in onze wijk staan geen grenzen, niet naar leeftijd, achtergrond of overtuiging. Dat is 2060 op zijn best."

In de tweede week van de paasvakantie maakten een dertigtal deelnemers in Ranst kennis met elkaar en met Godly Play. Dat is een speelse methode van geloofsinitiatie en -communicatie, gebaseerd op de kracht van verhalen. Op 14 september om 20 uur kun je zelf één avond ondergedompeld worden in een smaakmaker van Godly Play. Alle info via www.ccv.be/antwerpen.

Meimaand was ook dit jaar Mariamaand. De bewoners van woon- en zorgcentra, zorginstellingen, OKRA, ziekenzorgkerken en religieuzen, trokken dit jaar met onze bisschop op bedevaart naar de Sint-Jan Baptistkerk in Wiekevorst, 'Klein Scherpenheuvel' en naar de Onze-Lieve-Vrouwekathedraal van Antwerpen.

"Wees niet bang van de micro! Gebruik een opstapje. Maak het jezelf comfortabel. Neem de tijd alvorens het woord te nemen." Op een vormingsavond voor lectoren in de Sint-Anna-ten-Drieënkerk op Linkeroever gaf VRT-journaliste Ann De Bie een heleboel tips om goed verstaanbaar over te komen. De lectoren mochten meteen oefenen, werden kritisch beluisterd en bijgestuurd indien nodig, en kregen antwoord op tal van praktische vragen.

Het pinkstervuur mocht al even warm voorgloeien op de Nightfeveravond, zaterdag voor Pinksteren. Vele honderden mensen namen de kaarsjes van harte aan uit de handen van IJD-jongeren en stapten de kathedraal binnen. Daar groeide de lichtjeszee gestaag aan en werden vele grote en kleine gebeden naar de hemel gezonden.

Een oase van stilte en rust. Dat wil de vroegere kapel van de broeders van Liefde van het PC Sint-Amedeus in Mortsel zijn voor het ziekenhuis, maar ook voor de ruime buurt. Ze kreeg dan ook 'Oase' als nieuwe naam. In Sint-Amedeus is men trots op de facelift van de broederkapel, maar men zal daar pas echt blij zijn als deze stille ruimte ook een echt kloppend hart van het ziekenhuis wordt, een plaats waar mensen graag naartoe komen omdat ze er vinden wat ze ten diepste zoeken: een bezielende tijdloze ruimte, waarin je tijd anders kunt beleven, waarin je kunt schuilen en waarin je uitgedaagd en opgeroepen wordt. Loop er eens binnen en kom er tot rust. Info bij de Dienst Zinzorg en Pastoraal 03 440 68 50 of dries.lecluyse@fracarita.org.

De Arkgemeenschappen vierden hun veertig jaar aanwezigheid in de Antwerpse regio. Bezoekers uit Arkgemeenschappen uit Vlaanderen, Wallonië, Nederland en Frankrijk genoten in de kathedraal mee van het uitbeelden van het Evangelie door de bewoners en van de inspirerende vertolking van de Jezusfiguur door onze bisschop.

Kwartier Noord, een sociaal-economieproject uit Brasschaat, won de jaarlijkse Bronzen Pagadder, de vrijwilligersprijs van de Antwerpse Christelijke Werknemersbeweging die werd uitgereikt op *Rerum Novarum*. Vanuit verenigingen en groepen antwoorden zoeken op nieuwe sociale noden, en vrijwillige inzet voor mensen: dat zijn de rode draden waarmee Beweging.net jaarlijks *Rerum Novarum* in de kijker wil zetten. In Kwartier Noord, een voormalige legersite, slaan vier vzw's Rotonde, Wotepa, Spectrum en Huize Walde, de handen in elkaar. Ze maken dit kwartier tot een ontmoetingsplek voor personen met een beperking, mensen met afstand tot de arbeidsmarkt, buurtbewoners van Brasschaat, scholengroepen en verenigingen.

Even tijd in de vakantie? Loop dan eens binnen in de abdij van Tongerlo. Nog tot 30 september stelt de abdij relikwieën en Agnus Dei's (zie foto) uit haar patrimonium tentoon. Relikwieën of overblijfselen van christenen die de Kerk heeft gecanoniseerd, zijn als het ware 'stukjes hemel op aarde'. Agnus Dei's zijn dan weer ovale medaillons met een Lam Gods, gegoten uit de paaskaars in Rome. Plaats: Da Vincimuseum, dagelijks van 14 uur tot 17 uur en elke zondag in oktober. Toegang: 3 euro. Info op www.tongerlo.be.

"Ik heb geleerd dat het belangrijk is om open te staan om iemand echt te kunnen ontmoeten", vertelt Karen na de ontmoeting met broeder Jasper van Taizé, eind april op bezoek in Antwerpen en Hoogstraten. "Ik heb ook geleerd dat het belangrijk is om een eigen standpunt in te nemen in plaats van anderen zomaar te volgen."

Bijzonder geslaagd waren ze, de zes diocesane ontmoetingen begin juni. De 850 deelnemers werden in gemengde groepjes opgedeeld volgens het alom bekende 'periodiek systeem der elementen'. Aanleiding hiervoor was de atomiummolecule waarnaar de bisschop verwees als beeld voor de pastorale eenheden. Zo bracht 'Hallo 2015' voor elk iets van de 'chemie' van de groeiende pastorale eenheden aan het licht.

Op 10 mei vond er in de Onze-Lieve-Vrouwekathedraal een bijzonder treffen plaats: enkele jongeren ontmoetten een aantal kapelmeesters van de kathedraal. Er waren meer overeenkomsten dan gedacht. Verrassend genoeg stelden we vast dat ons gesprek nog niet af was. Wordt dus zeker vervolgd.

HET VOORVAL UIT HET LEVEN GEGREPEN

Disneyficatie

Het was een ongelooflijk waagstuk maar we hadden met de school en de parochie nu eenmaal afgesproken om ervoor te gaan: voor een logische benadering van de eerste communie. Ik zou inleiden en zelden heb ik zoveel water en bloed bij de voorbereiding van mijn speech gezweet. Ik probeerde de zowat tachtig ouders voorzichtig duidelijk te maken dat eerste communie de eerste volledige deelname van hun kind aan een eucharistie is, dat ik ervan uitging dat ze allemaal verlangden om hun kind bij God en bij Jezus te brengen, dat die kleine daarom nog niet alle betekenissen van de mis moest snappen, maar dat de beleving in een gemeenschap het belangrijkste was en dat ze daarom op enkele 'ingroeivieringen' in de parochie op zondag verwacht werden. Maar het domste wat ik zei was ongetwijfeld dat de voorbereiding allereerst bij de ouders ligt als eerste verantwoordelijken voor de geloofsopvoeding en pas in tweede instantie bij de school met haar leerplan en de parochie met haar kindvriendelijke en onthelende gemeenschap. De stilte die daarop volgde interpreteerde ik volkomen fout, namelijk als de afwezigheid van geluid. Maar dat komt

omdat de gehoordrempel van een pastor nul decibel bedraagt en er bij deze gehoordrempel toch een geluidsdruk kan heersen van 2×10^{-5} Pascal. Die geluidsdruk wordt gemaakt aan de binnenkant van de hoofden van volkomen verbouwede jonge ouders, maar wordt dan niet door pastores gehoord. Korte tijd nadien komt die geluidsdruk evenwel naar buiten en wordt heel snel tot 40 decibel (geroezemoes) en zelfs tot 75 decibel (stofzuiger). De eerste papa zei dat ie zijn dochter naar de muziekschool bracht omdat hij zelf geen noot kende, zijn zoon naar de voetbalclub omdat hij zelf niet kon sjotten en allebei naar de catechese om dezelfde reden. Bijgesprongen door een volgende vader die zei dat hij moeilijk de hockeyclub kon vragen om hun trainingen op zondagvoormiddag te verleggen. Het ging nog een tijdje door tot een mama rechtstond die zei dat ze ons begreep. "Laten we toegeven dat we die eerste communie net zo goed consumeren als al de rest", zei ze. "Deze pastoor had het over God vieren en we begrijpen hem niet omdat voor ons eerste communie onszelf en onze kinderen vieren is!" En toen gebruikte ze een heel vreemd woord: "Ik noem het

Disneyficatie", zei ze tot verbazing van het aanwezige pretpark. "Wij zien die eerste communie als een plek en een dag vol vermaak, zonder onaangename verrassingen, aantrekkelijk, prikkelend, spannend en technisch up-to-date, maar zo is het niet." Ze ging zitten en ik had haar wel om de hals willen vallen, maar dat zou te opvallend zijn geweest voor de aanwezigen die zich wantrouwend afvroegen of de parochie haar soms niet voor deze tussenkomst had ingehuurd.

Ronald Sledsens

Ronald Sledsens

© Hilde Welffens

relevant

geloof / kerk / mens / maatschappij

Volgende keer:
Grenzen van onze mogelijkheden

www.relevant-bisdomantwerpen.be